

park3

novomeški mladinski časopis
št. 3, letnik IV, december 2000

post 2001

X
C
L
L

POSTAGE

1.80

35€

3: Ante Kristan - **E N C Y C L O 2** : Zakaj se **J.F. Kennedy** ni branil amfetaminov. "Speed (točneje metilamfetamin) je bil tako zelo popularen in čislán, da so ga vojaki obeh strani v obeh svetovnih vojnah pokonzumirali na tone. Jasno - potem so bili tako prijetno, ravno prav krvoločno r a z p o l o ž e n i ."

4: Janez Božič v dilemi med umetno in naravno... j e l k o !

4: Natalija Mikec o a n g l e š k i h n a k u p o v a l k a h n a r o b u ž i v č n e g a z l o m a .

5 : N O V O ! ! ! **Demilitarizirana cona - vojaška kolumna** staroste novomeškega žurnalizma Marijana Doviča: "V resnici smo čreda manipulabilnih ovac, ki zaradi lepše podobe prenašajo demokratični princip odločanja iz sistema parlamentarnega zastopanja v vsakdan."

#6: Damijan Šinigoj se je pogovarjal z **M i h o M a z z i n i j e m**

#8,9: ROK JOŽEF komentira košarkaško sceno v Novem mestu + intervju s Franjom Arapovičem: "Dražen Petrović je bil nad vsemi, izvenserijski. Ne vem, če se lahko kakšen evropski igralec primerja z njim."

#10, 11: Samo za v a š e o č i : **B E N E T T D A V I S O N**

#13: Alenka Bajec r a z k r i v a **temačne skrivnosti Gotne vasi in Loškega potoka** : "Ko si jima je približal, je Armand otrpnil. Videl je, da pod kapuco nima obraza. Kapuca je bila prazna. Več kot prazna. V njej ni bilo ničesar razen teme. Nobene sence, ki bi lahko kazala, da ima moški s čim prekrit obraz, nobenega odboja svetlobe, ki bi se lahko reflektiral od oči, samo črna črna tema."

#15: **P a r k e X t r e m e K A R T I N G**

#16: Uroš Lubej j e k o n č n o r a z k r i l **skrivnost Podbe v škovu uganke**

#18: R E C E N Z I J E

#20: Morda se boste videli : **F o t o z g o d b e**

Dragi dedek Mraz!

Prinesi mi Leonarda di Capria in kremo proti celulitu in še eno kremo proti rdečim lučem na semaforju. Ne te bit sram, če si gej. Aja, želim si, da bi vsi geji imeli v šolah zastoj malico in da Janez Drnovšek še ne bi kmal umrl, ampak dej mu popravi mal nasmehe, ker drugač moja stara mama iz Žužemberka nikol ni sigurna, al se to joka al smeje. Prnes nam tempere, da pobarvamo ljudi na oranžno in planet nazaj zeleno. Odnosi cerkve in naroči Mojzesu, naj že neha zajebavat folk in pokaže tatreto tablo, na kateri je pisalo: sej se zezam, vi ne rabte nobenih zapovedi, sam verjemte v dobro.

Lahko organiziraš kakšno donacijo DPNDK*-ju, čeprav nismo materialisti, ampak mamo velike načrte. Hočem rečt, kul je, če kakšen vrh osvojiš prvi, ampak mislim, da smo bli narjeni za kompleksnejše stvari, kot je držanje slona za uho.** Prnes prosim knjižničarjem kakšnega vlomilca, da bo stikal okrog ljudske knjižnice, da bodo njihova življenja razburilivejša.

Če se ti da, pripni snežne oblake zadaj za sanke in jih odveč nazaj na Aljasko. Mam namreč občutek, da bi lahko zvečer sosedje bli veliko bolj družabni in se razživel okrog kakšnega ognja in si pripovedoval zgodnice pa to, če bi blo ves čas poletje.

Prosim, prinesi LokalPatriot en fotokopirni stroj pa kilo listov, da bodo kej vnaprej objavljali, kaj bo dogajalo. Želim si, da bi cicibanu Teu Popoviču dodal vsaj ene 15 let, ker mamo čudno ustavo. Boš? Sporoč mi, ko boš, da ga bom prepoznala. Ja, pa če se ti da, pritisni kaseto časa na REW pa ured, da Zmelkoov ne bi postal tolik prodajljivi, da bi se jim začelo zdet že bedno. Sam to ni tolik nujno, ker so še vseen kul.

Bi mojim lasem lahko organiziral temnorozno barvo, ker se mi jih zdi čist nenaravno barvat? Prinesi Flopi bandi kosti za njihovga namišljenega psa Tilna, The Candle Mob bi pa prov pršou gasilni aparat. Petru prnes padalsko čelado, ker se z njo počut ful prijetno toplo, js bom pa svojo rabila. Vraču prnes novo prednjo šipo za njegovo bogo alfo, ker že 4 leta noben v občini ne flika vetrobranov. Ne morem pustit, da se moj črni angel varuh voz okol z neispravnim avtkom, ne. Prinesi folku po mestu majčkeno sonca na vsake tolik časa, da bo prjazen z mano, čeprav nisem ameriški turist.

Želim si, da bi dobila mami za to novo leto tolik razuma, da bi mi pustila prespat ostanek zime, ker pol ure lepotilnega spanca na dan se prou nč ne pozna. Nasploh se mi pa zdi, da je racia tle okol preveč. Bolj manjka folku domišljije. Sploh ne štekajo več Lennona.

Veš kaj nared? Ko boš hodu po hišah, lahko odneseš teveje. (Ne paničari, saj jih boš drugo leto prinesel nazaj.) Drugač bomo Slovenci izumrl. Ukin svobodo govora, ker majo monopol nad njo tisti, k ne povejo nč in to ful naglas. Hočem rečt, itak se da o bistvenih zadevah vse zment brez mikrofonov. Vsaj na začetku se je. Aja, ene 2 metra začetka rabm.

Prosm, nared kej glede dejstva, da noben ne uporablja roditnik. Ok, mam še eno ful futuristično, ki si jo zaenkrat sam nalož u RAM, pa ko utegneš, mal premisl: kaj, če bi nam dobavo prosojne glave, da se nam ne bi blo treba več ukvarjat s tem, katere misli bomo dal v javnost pa kerih ne.

Moji sestrci pa prpel Matheuja za novo leto iz Francije. Če je to v njeno navije dobro in v najviše dobro vsega veselja. Sam presodi. Fajn si mi.

sound background: I wish you were here (pink floyd)

Tvoja Katja Plut

*društvo proti nepotrebno dolgim kraticam
**to se nanaša na tist indijski pregovor o slepcih, k vsak tipa slona drugje, pa se kregajo, kako zgleda.

Overdose for Christmas

P r a z n i č n i s t r u p i

Dobrodošli znova v veliki utvari. Pred nami so noči, ko planet ovulira. Ko Zemlja Mati odpira svojo vulvo in prosi incesta, ki bo dal mesijo; duh pa hlepi po transcendenci in intoksikaciji. Oprostite mojemu pretiranemu vzburjenju, ki je posledica mogočnosti našega trenutka. O moj Bog, božič! Ta nori krčeviti čas, ko nam je Bog tako blizu, da je tako rekoč član omizja, gost pri družinski večerji. Hkrati pa se nam v goltancu zatika sladko slani drobec semena apokalipse. Vsekakor izjemna zabava za rojstni dan. Kako neodgovorno in grdo bi bilo prepustiti svetli trenutek naključju. Naravnost krivoverno bi bilo v tako čarobnem obdobju obstati na pritlehnem nivoju razuma ter zamuditi zadnji vlak v transcenculo.

Dober sin ne bo razočaran. Že vnaprej se bo angažiral in si pripravil pravšnji koktejl, ki mu bo omogočil kvalitetnejši in globlji dotik neba. In tako od vekomaj. Od nekdaj so bili halucinogeni sveta pomagala za doseg višjih ciljev. Zakaj bi bilo tokrat drugače? Kljub vsemu pa bo odločitev vsaj za nekatere zagotovo težka. Izbor psihoaktivnih substanc je namreč že dolgo precej pester. Tako se recimo že od neolitika zagotovo nudi kanabis, opij, betel, tobak in celo prvi fermentirani alkoholni napitki so že v široki uporabi. Od takrat do danes, ko je civilizacija prehodila, kar je pač prehodila (pa bi bilo morda bolje, da bi se obrnila kam drugam), pa se seznam dostopnih drog ves čas veča in je segel v prej neslutene širjave.

Moderni čas je sicer ustvaril nekatere težave, ki jih v preteklosti očitno ni bilo. Napredek v kemijski znanosti je omogočil ekstrakcijo mnogih psihoaktivnih alkaloidov iz njihovih rastlinskih virov, tako da zdaj obstajajo v mnogo bolj koncentriranih in prav gotovo tudi nevarnih oblikah. Samo slutimo lahko, kakšne še močnejše snovi čakajo naše potomce. Narava že itak ponuja dovolj, več kot preveč pravzaprav, znanost pa jo je še prekosila v naporih, da proizvede vedno nove in vedno bolj potentne substance. Le-te pa imajo težnjo, da kaj kmalu zaživijo svoje neobvladljivo življenje in v katarzično - apokaliptičnih valovih preplavijo planet.

Seveda se je zmerom našel kdo, ki je hotel množice usmerjati in jim predpisovati, katera droga je v redu in družbeno sprejemljiva. V preteklosti se je to dogajalo bolj pasivno, pravzaprav le sugestivno. Prava prepoved pa je lastnost moderne dobe - nekako od sredine prejšnjega nesrečnega stoletja naprej. Prej je bilo bolj ali manj vse dovoljeno in OK. Še več, oblasti same so s pomočjo znanosti in farmacevtske industrije sistematično razvijale nove droge, jih brezbrizno ponujale celo v povsem vsakdanji uporabi in jih praviloma šele mnogo pozneje z isto promptnostjo rigorozno prepovedovale in kriminalizirale.

Tako denimo nemški farmacevtski gigant Bayer ob koncu 19. stoletja veselo prodaja svoje zdravilo proti kašlju s heroinom. Razvpiti heroin so leta 1898 tudi sami proizvedli in mu dali ime; prepovejo ga šele po prvi svetovni vojni. Prav tako velika tvrdka Smith, Kline and French leta 1932 z isto suverenostjo nudi amfetamin benzedrin (ulično flspeed) v obliki spreja za astmatike. Amfetamine sicer sintetizirajo že leta 1887, prav tako Nemci. Ko se je končno izvedelo za njihove prave lastnosti, so zdravila jadrno umaknili iz prodaje. Nemara ne gre izgubljati besed o tem, kako uradna medicina od odkritij do danes izrablja nove droge in z njimi eksperimentira. V veliki meri za lajšanje bolečin, seveda pa tudi v večno sumljive psihoterapevtske namene. Na to smo se pač kar nekako navadili - če že nič drugega, si nihče ne želi umreti v bolečinah. Ledeni srh pa me spreleti, ko se spomnim, kako sta CIA in ameriška vojska med hladno vojno izvajali poizkuse s številnimi drogami glede njihove

uporabnosti in vojaške in zaslüševalske namene. Z LSD-jem, na primer, so neusmiljeno pitali prostovoljce, zapornike in celo povsem običajne civiliste, ki o tem niso vedeli nič!

A dovolj črnih scenarijev. Za trenutek se raje pomudimo pri bolj simpatičnih rečeh. Bolj kot medicinska nas zanima uporaba teh čudežnih pripravkov v laične namene. Ker se bližajo sveti dnevi, se posvetimo rekreativni, potencialno praznični uporabi drog. Oglejmo si torej, kaj je ponudil čas in kaj so priporočali pomembnejši. Nemara nam utegne ta bežni historični pogled pomagati pri izbiri za, kot že rečeno, izjemne in edinstvene praznične trenutke.

V viktorijanski Angliji bi nam za boljše doživetje svetovali kozarček laudanuma, magične mešanice alkohola in opija, ki ga je v 16. stoletju prvi razvil sam Paracelsus. V uporabi je ostal vse do 20. st. in še vedno ga v majhnih količinah (za uporabo v zdravstvu) izdelujejo v Veliki Britaniji. Angleške varuške še danes jokajo za časi, ko so bili dojenčki srečni in spokojni pod vplivom svoje dnevne doze laudanuma. Študentje 19. stoletja na drugi strani priporočajo eter, saj bojda nekaj požirkov omečha telo in duha kot le malo kaj. Papež Pij X. in Leo XIII. bi enoglasno vzkljnili: Ne, napaka, zmagovalc je in mora biti Vin Mariani! - čudovito vino s kokainom. Vin Mariani je leta 1863 (le tri leta po odkritju kokaina) lansiral podjetni korzičan Angelo Mariani. In proizvod se je, blago rečeno, prijel. Hvalo so mu peli mnogi imenitnejši tedanjega časa; poleg že omenjenih svetih mož so bili entuziasti tega poživljajočega kokainskega napitka kraljica Viktorija, španski kralj Alfonz, monaški princ Albert in ameriški predsednik William McKinley. Tudi znatstveniki in umetniki so kajpak navdušeni. Ekstatično se mu predajajo Louis Bleriot, Alexandre Dumas, Jules Verne, Henrik Ibsen, brata Lumiere in celo neki gospod Tomas Alva Edison. Avstrijski psihotik Hitler je raje prisegal na kaj močnejšega in bolj neposrednega; ta bestialni impotentnej bi nam najbrž predlagal kar speed, saj ga je jedel v obliki tablet in si ga celo brizgal v žile v zelo liberalnih količinah (zato Adolf izgleda tako prenapeto!). Speed (točneje metilamfetamin) je bil tako zelo popularen in čislan, da so ga vojaki obeh strani

v obeh svetovnih vojnah pokonzumirali na tone. Jasno - potem so bili tako prijetno, ravno prav krvoločno razpoloženi. Roko na srce, tudi toliko objokovani J. F. Kennedy se amfetaminov ni branil. Bajda da zbistrijo um in pripravijo možgane za težke odločitve.

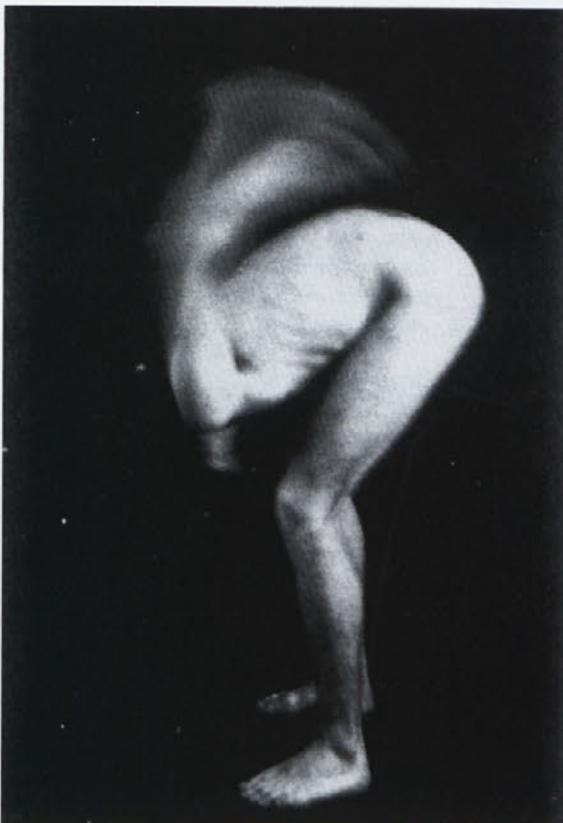
Toliko samo za primerjavo, za skromni dokument čudnosti časov in bizarnosti našega trenutka. Nekdaj tak asortiment, in dandanes ... bore malo (vsaj na legalen način). Kako torej izbrati pravi praznični strup, ki bo zadovoljil željo po intoksikaciji, hkrati pa ne bo bistveno škodoval našemu zdravju (čeprav nekateri, zanimivo, hočejo prav to). Vse, kar smo iznašli, smo tudi prepovedali. Kemija se zato dobi le na ulici, lahko je dvomljive kvalitete, je potencialno nevarna in seveda povezana z organiziranim kriminalom. Popolnoma neobčutljivo in brez potrebe pa ob tem kriminaliziramo tudi, kar nam daje bog, in slutim, da bi to znalo biti nevarno. Tako nevarno kot pozabiti vse in prepovedati boga!

In večno ta žalostna monotona fiksacija z alkoholom. Kot da znanost že zdavnaj ne bi potrdila, da sta bila kanabis in opij na evropski zemlji v uporabi mnogo prej in da je alkohol pravzaprav grdi prišlek z vzhoda (in ne obratno). Za praznike hitro spet vsi v komo. Žlahtno kapljico smo povzdignili v edino pravo, celo sveto drogo, ob vsem tem pa ni niti najbolj zanimiva niti najmanj nevarna. In potem še vse te nebuloze o tem, kako je alkohol pa že v redu, kako ga eni pijejo ogromno in da normalno funkcionirajo ...? Lahko rečem le ... dolgčas. Dolgčas v sodelovanju z nepregledno mlako prepovedi in neznanja.

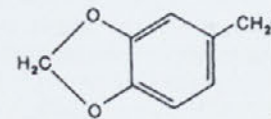
Kdo še neguje kako biljko, kak cvet, vas vprašam? Kdo bo tokrat nabral koreninice in nagovoril gobice? Kdo se poklonil daturi bo in mogočni volčji češnji? Ah.

Le še svarilo. Pazite nase v teh čudnih dneh, ko se volk rad preoblači v jagnje in ko se kurbir izdaja za svetnika!

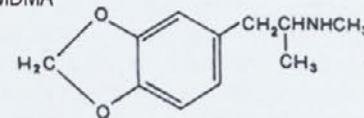
morda še kdaj
Ante Kristan, lekarnar v pokojju

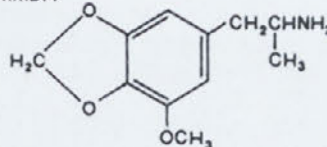
MDA

MDMA

MMDA

III 895

DR007/2494

Novo leto in ekologija Bodi jelka

Astronomija pravi, da je novo leto vezano na zimski solsticij. Nato se začne dan daljšati in noč krajšati. Večno optimistično razpoloženi pogani so seveda takoj prepoznali bližajočo se pomlad in razlog za praznovanje je bil tu. Tako je praznovanje poganškega praznika, prihoda sonca, postalo ena redkih sledi, ki so v zahodni civilizaciji ohranili povezavo s praeavropsko kulturo. Kulturo, ki je drevesa cenila mnogo više kot današnja.

Novoletna jelka seveda kljub temu mora biti, saj brez nje ni daril. Pravzaprav ni jelka, ampak smreka. Odločiti se morate med različnimi variantami. Prva varianta: nakup na tržnici. Jelka ali po domače Abies alba. Jelke so osebe nežnejšega spola, ki jih pred novim letom presekaajo na pol. Po spodnji polovici ni silnega povpraševanja, zgornjo pa, ki se večini ljudi očitno zdi privlačnejša, postavijo na sredo stanovanja in okrasijo s svetlečimi okraski.

V Sloveniji kot novoletni okras največkrat uporabljamo smreko, ki je Evropo osvojila po zaslugi izjemne prilagodljivosti. Drevo, ki je nekdaj uspevalo v severnih deželah Evrope in na višjih nadmorskih višinah sedaj kot plevel poganja povsod, tudi na rastiščih, kjer bi lahko pridelovali mnogo vrednejše lesove, recimo hrast. Ali je torej posek smrekice na naravnem rastišču hrasta ekološko vprašljivo dejanje?

Rast dreves je pogojena z naravnimi zakoni in se tako največkrat odvija po taki ali drugačni obliki eksponentne krivulje. Na hektar pade recimo milijon semen, v odraslem gozdu pa je približno 300 odraslih dreves. Ostalih 999.700 dreves ne dočaka spolne zrelosti in tekom svoje pubertete sprostijo vezane elemente v gozdni ekosistem. Ali torej s posekom smrekice, visoke med pol in tremi metri, ogrozimo gozd?

Kaj pravi gozdarska stroka? Stroka pravi: "NE". V mesecu decembru se Zavod za gozdove Slovenije ukvarja z delitvijo nalepk za označevanje okrasnega drevja. Nalepke lahko dobi vsak lastnik gozda, če ima primerno količino za okrasna drevesca primernih smrekic ali jelkic, ki bi se jih dalo posekati brez škode za gozdni sestoj. Zakon pravi, da mora revirni gozdar nalepke pritrditi na rastočem drevju, ki ga lastnik nato poseka in proda. Stroka pa se pohvali s pravilom, da je gozd po strokovno izvedeni sečnji vrednejši kot pred njo. To pravilo udeležujejo z nego gozda, ki vsebuje mnogo različnih opravil. Eno izmed njih je tudi določanje izbrancev. V grobem so izbranci drevesa, ki ustrezajo rastišču in imajo znotraj svoje vrste jasno izražene kvalitete. Izbravec v okolici Novega mesta bi recimo lahko bil lepo raščen hrastič. Tem izbrancem nato pomagamo tako, da jim odstranimo konkurente. Tipičen konkurent je košata smrekica, ki bo svojo košatost spremenila v grče, poleg tega pa bo v zrelejši dobi izpostavljena napadom lubadarjev. Smrekice v rasti ovirajo hraste, zato jih posekamo. Hrast nato raste in bolje kopiči vrednostni prirastek, smrekica pa priskrbi lastniku gozda dohodek, ki je vedno prepotraben.

Dohodek niti ni tako majhen: lani so smrekice na novomeški tržnici, odvisno od velikosti, stale okoli 1000 tolarjev. Lastnik pa je lahko dobil dvajset nalepk brezplačno, če pa jih je vzel več, je moral za vsako plačati 50 tolarjev, kar je pravzaprav neke vrste davek. In nekateri so jih vzeli po 200 ali 300. Tisti torej, ki ste lani kupili smrekico na tržnici, ste podprli lokalno ekonomijo, izvedli ekološko dejanje in pomagali gozdarski stroki v prizadevanju za stabilnejši gozd.

Druga varianta: nakup v trgovini. Kaj pa tisti, ki prisegajo, da je najpomembnejše izmed vsega prihraniti eno izmed okoli dvesto pometanj v letu. Plastično smrekico nato celo leto prelagati po vedno premajhnem stanovanju in jo nato decembra zavreči. V prodajo je namreč prišel izboljšan model s srebrnimi iglicami in vgrajenimi lučkami.

Kot veste, so plastične smrekice izdelane iz naftnih derivatov. Naftni derivati pa so neobnovljiv vir, ki ga naša civilizacija in generacija neusmiljeno troši. Ekologi po svetu grede celo tako daleč, da v svoje avtomobile namesto nafte nalivajo olje iz oljne repice ali pa svoje avtomobile preurejajo na alkohol. Skratka uporaba obnovljivih virov je za njih neprimerno bolj ekološka kot uporaba neobnovljivih virov. Znotraj naftnega lobija bi zagotovo našli veliko nasprotnih mnenj, toda kot vedno se boste morali odločiti sami.

Koga torej podprete z nakupom plastične smrekice? Naftni lobi smo že omenili. Sledi najverjetneje Kitajska, znana proizvajalka robe, ki je prepoceni, da bi lahko bila dobra. Nato firma Halo Bing, ki (kot vedo bralci Alan Fordov) svoj dobiček obrača v New Yorku. Majhen delež pa seveda dobi tudi neimenovan prodajalec. Če bi primerjali prvo in drugo varianto, bi ugotovili, da pri nakupu smrekice iz domačih logov v državi ostane 100% vašega denarja, pri drugi pa okoli 15%. To je hkrati tudi razlog, zakaj se splača kupovati slovenske izdelke v slovenski trgovini. Kot ponazoritev naj povem, da imajo v ZDA gibanje Made in USA, ki spodbuja kupovanje doma narejenih izdelkov, saj s tem neposredno spodbujajo domačo proizvodnjo. Ne pa tudi lokalne, kot je to primer v prvi varianti.

Ali so gozdovi boljši, ker ste kupili biološko nerazgradljivo smrekico? Najverjetneje ne. Ker ne bo izvedena nega, ki sem jo že omenjal, bodo lahko celo slabši. Poleg tega pa je izgradnja komunalnih deponij, na katere odlagajo odslužene plastične izdelke, zelo pogost razlog krčitve gozdov. Če ste kupili plastično smrekico v trgovini Halo Bing, ste torej po mojem mnenju ohranili neobnovljiv vir, povzročili odliv kapitala in zmanjšali kvaliteto ter površino gozdov.

Tretja varianta: nezakonita. Nakup klasičnega neimenovanega slovenskega orožja in obisk površine pod elektrovo, kjer bi lahko osebe s kriminalnimi nagnenji izvršile kriminalno dejanje. Velja vse kot v prvi varianti, le ceneje, če vas ne dobijo, saj lahko neimenovano orožje uporabljate leto za letom. Hkrati se naučite svežega zraka, obnovite pristen odnos z naravo, se razgibate brez stroškov za fitnes center in v poteku kaznivega dejanja sprostite primerno količino adrenalina. Skratka, opravite štiri aktivnosti, za katere med letom nimate niti časa niti denarja.

Obstajajo seveda še druge variante. Ker smo že bili pri ZDA, naj še omenim, da tam lahko obiščete vrtnarja, ki goji novoletne jelke. Seveda to niso ne jelke ne smreke, temveč zeleni bori, ki jih zato, da dosežejo lepo stožčasto obliko in primerno gostoto krošnje, vsako leto obrežejo. Najlepše je, če obisk izvede cela družina, otroci izberejo drevo po svojem okusu, ati ga poseka in na koncu mami plača. Možna je tudi podvarianta, da vam drevo izkopljejo in posadijo v loncec.

Sadnjo drevesa v loncec ali na vrt lahko seveda izvedete tudi v Novem mestu in to drevo nato leto za letom krasite, dokler se od starosti ne podre in vam razbije strehe. Če pa res nočete komplicirati, lahko okrasite poljubno sobno lončnico, saj sta tako Dedek mraz kot Božiček že rahlo betežna gospoda, ki bolj slabo vidita, kar je med drugim tudi razlog za svetleče okraske.

Janez Božič

Obdarovanje na robu živčnega zloma

Dandanes nam kultura, v katero smo se rodili, umetelno določa, da je december čas za veseljačenje s sodelavci, prijatelji in seveda s sorodniki. V dobi interneta in množičnih komunikacij, ki bolj ali manj uspešno zapolnjujejo naš vsakdan, je povod decemberskih popivanj in obdaritev izgubil (če ga je sploh kdaj imel) svoj religiozen značaj kot del cerkvene mitologije. Mar niso naši poganski predniki poskušali zgolj prebroditi turobnosti in mrtvila dolgih zimskih večerov letnega časa, ko narava počiva?

Kar se dogaja v sodobni skomercializirani globalni vasi, kjer se Božiček na svoji poti okrepča v McDonaldu in pogasi žejo ob konzervi kokakole, najbrž nima bistvene zveze z dobrohotnim močičjem na saneh, ki na božično noč štrbunkne skozi dimnik v stanovanje, da bi napolnil nogavičke s simbolnimi darilci. Sleherni otrok slejkoprej dojamе keč božičnih daril in s pridom izkorišča šibkost oziroma radodarnost svojih staršev, saj mu je jasno, da so le-ti ob tej priložnosti via Božiček ključni člen za uresničitev njihovih želja. In gre čarobnost dogodka rakom žvižgat! A to je šele uvertura njihovega žvižgalnega koncerta.

Po vzoru anglosaške kulture je božični čas postal prestižno tekmovanje v izmenjavi blaga (beri daril), v katerem podarjeno v obdarovancu domala nikoli ne odtehta psihološke vrednosti, ki jo vanj vložijo obdarovalec. Materialna vrednost je namenoma povsem nepomembna, saj je želja po četudi le hipnem veselju ciljnega obdarovanca mnogo močnejša od zmogljivosti bančnega računa. Prav žalosten je pogled v londonskem predbožičnem vrvežu na ženice, ki se odločijo igrati vlogo 'velikih mam'. Dajejo namreč tudi svoje poslednje solde za nakup glasbenih stolpov, televizorjev in podobnih luksuznih dobrin za svoje tudi ne več tako majhne otroke. Premnogotere daje božična nakupovalna mrzlica že kar celo leto. Ne preseneča torej, da je ta nakupovalni sindrom najpogostejša travma v zahodnih psihiatričnih senatorijih. Ima precej posrečeno ime - sezonsko vezano depresija ('seasonal affective disorder'), za katero ponavadi obolijo revne, a preveč radodarne mame.

Tudi božični simboli so razvrednoteni, saj so postali svetovni biznis. Božično smrečico iz domačega gozda - socialistično novoletno jelko - je nadomestila plastična iz Koreje. Da astronomskih cen njenih okraskov sploh ne omenjam! Posel je postala tudi proizvodnja in prodaja umetnih jasic. Kdo pa še hodi v gozdove po mah in naravno okrasje? Med posedovalci jasic obstaja pravcato tekmovanje: pa ne v izvornosti, pač pa v prestižnih artiklih. Ne gre tudi zanemariti božično-novoletnih voščilnic. V Veliki Britaniji denimo morajo zaposliti dodatno delovno silo na poštah, da lahko dohajajo razpečevanje napisanih dobrih želja, ki so pogostejše kot ne zgolj formalnost. Menim namreč, da ob tej priliki nič ne prekaša iskrenega stiska rok ter toplega objema.

Z gotovostjo lahko zatrdim, da se v Angliji začne odštevanje dni pred božičem že vsaj dva meseca vnaprej, ko začnejo zalivati doma narejen božični kolač z viskijem. Tedaj, čeprav je vedno enak, določijo tudi božični meni: s kostanjem polnjen puran s prilogami: pečen krompir s pusto kuhano zelenjavo, za povrh pa še nekoliko bolj zanimiv preliv. Na predbožični večer ne romajo k polnočnici, pač pa spijo in nabirajo moči za naslednji dan, ko jih čakajo božična darila in jedača. Božič tradicionalno preživijo v družinskem krogu z družabnimi igrami, ki trajajo pozno v noč, če že ne kar do jutranjih ur. Dan po božiču je 'dan škatel', ki je v srednjem veku pomenil praznjenje skrinjic za pripevke vernikov crekvi in njihovo darovanje revežem. Danes pa je zgolj izgovor za ponovno odpiranje daril.

Nič ne odtehta veselja in iskrivosti otroških oči ob tej priložnosti, čeprav se jim v tem času nagradi toliko igrač in sladkarij, da se tudi otrokom zdi vse skupaj že kar neumno.

Natalija Mikec

demilitarizirana cona

J a z ,

svob

držav

Ura zvoní. Nabija v glavo. Skozi okno seva mrak. Vstanem. Mrzlo je, nisem še priseben. Vlečem se v kopalnico, mrmrajoč si v brado nelepe besede. Nekam moram spet, kam že? Aja, v vojsko. Mislim, v civilno vojsko, saj se pri svojih šestindvajsetih - res je, na rep so mi stopili še zadnji hip - ne počutim kaj prida primerne za med mlade podoficirke. Z bolečo glavo (to je po moje genetsko, nisem sam kriv, a zjutraj ne morem in ne morem vstati) si neuspešno obuvam nogavico in nenadoma me vsega preplavijo zmedeni, zelo eksistencialni občutki: kaj, zlomka, sploh delam? Kako je to sploh mogoče? V temi, polmraku, mrazu ali megli! Katera mogočna avtoriteta me je prisilila, da sedem mesecev dan za dnem, jutro za jutrom počnem nekaj, kar mi niti približno ne paše, za kar praktično nisem plačan in bi se brez drugih dohodkov ne mogel preživljati; pa se le v redkih, najtežjih jutranjih trenutkih, sprašujem take reči? In pokorno kot blejoča ovca se na koncu prismukam na "ših", trapeč se z vprašanjem, ali mi bodo spet odštevali zamudniške minute, ali mi bo uspelo neopaženemu skozi vrata ali pa mi bo (naj gre nekam) ravno katera od šefic zaželela dobro jutro na stopnicah, potem ko bom debele pol ure zamudil. Ja, dolgo let civilizacije smo rabili ljudje, da so nas tako zdresirali. Marsikdo menda nikdar niti ne pomisli, da je v tem kaj narobe ali vsaj nenavadno. Čiste ovce, lepo prosim.

Kako je to vendar mogoče - prijatelji, vas vprašam: mar smo se za to borili vsa ta stoletja? Hja, ne, ne želim biti noben revolucionar, ki bi v kali spreminjal družbeno ureditev. Lahko pa le s prstom pokažem, kakšna je ta današnja družba, ki sebe opisuje s pojmi svobode, demokracije in individualne samouresničitve. V resnici ni te svobode niti za ped, če je mogoče tako manipulirati z njenimi uvaženimi člani. (Pa da ne bi kdo mislil: moje delo z varovanci v novomeškem VDC je po sebi čisto v redu, humano in koristno pa to, in na momente prav zabavno. Dileme, ve se, postavljam na ravni družbenih postav in njihovega legitimiranja.) In v času teh visokotelečnih misli mi pride kot naročena pod roke *Razprava o liberalni sužnosti francoskega eksperimentalnega socialnega psihologa Jeana-*

Leona Beauvoisa (za več podatkov gl. recenzijo nekaj strani naprej). Ta nas v svoji analizi podrejanja prepričuje, kako je človek v resnici nagnjen k poslušnosti avtoriteti. Uči pa nas tudi, da je subjekt v liberalno-demokraciji družbi - in taka naj bi se menda razvila tudi pri nas od devetdesetih dalje - nagnjen k precejšenju lastnega vpliva na dogodke in prepričanju, da je s pomočjo lastne svobode odločanja predvsem sam svoje sreče kovač. Kratek premislek pa nam pove, da ni tako; vzemimo že primer civilnega ali navadnega vojaka. Sodobna družba namreč ni, kot bi se rada videla v ogledalu - in ogledalo seveda laže - množica "razsvetljenih odločevalcev", ki bi se svobodno odločali in vplivali na svoje življenje. V resnici smo čreda manipulabilnih ovac, ki zaradi lepše samopodobe domišljavo prenašajo demokratični princip odločanja iz sistema parlamentarnega zastopanja v vsakdan. Če je volilna odločitev posameznika v volilni kabini v resnici dejanje svobodne odločitve, (tudi tu bi se dalo kaj pokomentirati), v vsakdanu demokratične prakse ne vzdrže: padejo na stopnicah hierarhije in avtoritete. Od mladosti (starši) prek šole (učitelji), institucij, podjetij (nadrejeni) stopa posameznik vedno znova v hierarhične odnose, kjer se podreja avtoriteti. (Jaz, dolgo let civilizacije smo rabili ljudje, da so nas tako zdresirali. Marsikdo menda nikdar niti ne pomisli, da je v tem kaj narobe ali vsaj nenavadno. Čiste ovce, lepo prosim.)

Iluzija svobode torej ostaja iluzija, saj so demokratično-liberalne oblastne prakse razvile le nove mehanizme, seveda bolj subtilne, če ne celo perverzne, za reproduciranje družbenega sistema. In zato bomo še naprej hodili v šolo, se bali izpitov, trepetali pred evaluacijami v podjetjih. In zjutraj, če se vrnem na izhodišče našega razmišljanja, vstajali za v vojsko, pa bodi to na znak civilne budilke ali pač garnizijske trobente. Je pa res, da lahko v okviru tega sistema svobodno sprožimo vsaj civilno pobudo za ukinitve vojaščine, česar si v prejšnjem sistemu ni bilo zdravo niti zamisliti. Korak za korakom se morda premaknejo tudi glave, iz katerih še nočejo stari, totalitarni modeli legitimiranja obvezne vojaščine skupaj s pripadajočo folkloro. Tem modelom je namreč že zdavnaj potekel rok trajanja. Vsi tega žal še ne vedo. A o tem prihodnjič.

ta hip še civilni vojak

Marijan Dovič
marijan.dovic@drustvo-dns.si

Rubrika "Demilitarizirana cona" je namenjena razširjanju družbene zavesti o ideoloških podstatah oboroženega služenja. Njen cilj je umirjanje militantnežev in prispevanje k ukinitvi obvezne vojaščine v Republiki Sloveniji.

foto: Tomaž Grdin

Damijan Šinigoj

Nova v nizu genialnih potez Telekoma

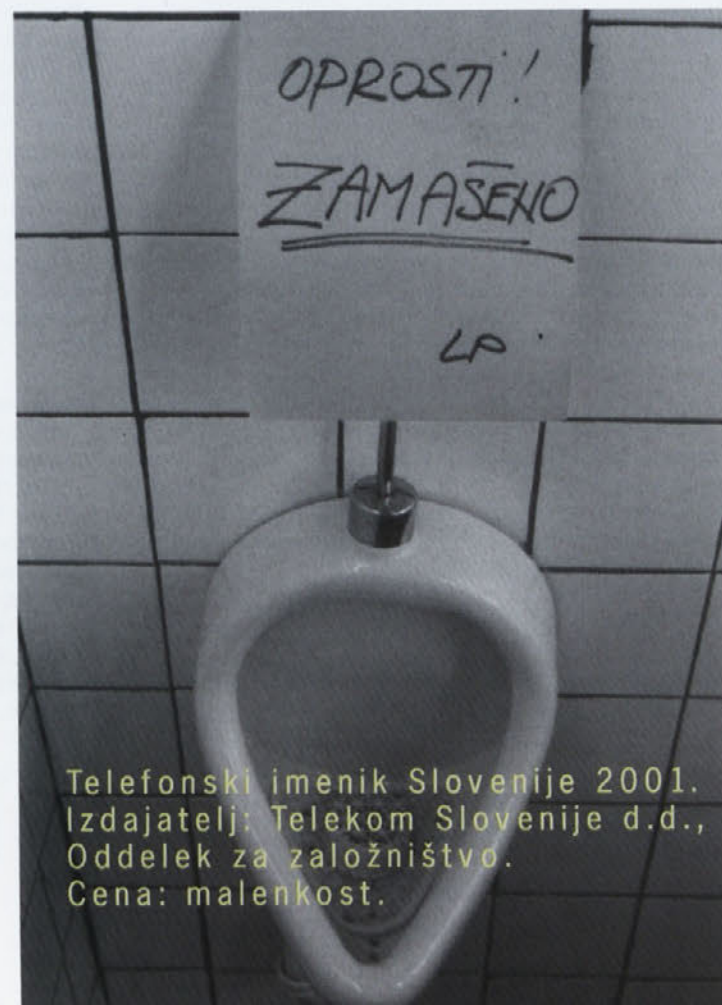
V današnjih težkih časih, ko založbe tiskajo le toliko knjig, kolikor jim jih plača Ministrstvo za kulturo RS, se človek razveseli vsake izjeme. Vsaj moral bi se. Res. In ko zasliši, da gre za zbirko petih knjig v nakladi nekaj deset tisoč izvodov, mora biti navdušenje še toliko večje. Ker pač ne gre za nekaj vsakdanjega. Že res, da zaradi obilice glavnih junakov in še večje obilice manj pomembnih stranskih vlog, ki so notri samo zato, ker pač morajo biti, rahlo trpi vsebina, ampak kdo bi gledal na malenkosti. Lepo vas prosim. Gre namreč za dokaj redek pojav na trgu slovenskih knjig.

Toda, pojdemo lepo po vrsti. Slovenija se je odločila, da bo zamenjala telefonske številke. Da ni ljudi nihče nič vprašal, je seveda druga zgodba, ki s to nima nikakršnega opravka. Ljudje bi namreč rekli ne, ker so jim petmestne analogne številke prirasle k srcu. Ampak ljudje so najprej rekli ne tudi avtomobilom. Kaj bi jih torej spraševali, ko pa pametni vedo bolje. Seveda.

Sam sem seveda takoj kupil nov telefonski imenik (v več knjigah), za nameček in dobro mero (in ker me je cekin žulil v žepu in mi hudič ni dal miru in mi je sladkorečil na uho) pa še digitalno verzijo. Zazdelo se mi sicer je, da so me grdo zlorabili, a sem na stvar pogledal po slovensko: saj niso samo mene in veliko njih so še bolj grdo. Na primer poslovneže, ki so si ravnokar dali natisniti nove poslovne kartice. S telefonskimi številkami, veljavnimi le še nekaj mesecev. Recimo. Verjetno so se tudi poslovneži nekako potolažili, ker kakšnih velikih protestov nisem zasledil. Kako so porabili petsto poslovnih kartic? Hm, recimo za označevanje sušečih se klobas na podstrešju, za opis hrane v zmrzovalniku ... Ne vem. Njihova težava. Jaz vizitk nimam. Vsaj to.

OK. Telekom je šel v agresivno oglaševalsko akcijo, ki jo seveda vsi poznamo. Zaključila se je s sloganom: STARIH NI VEČ! Ki se je, na primer, bohotil prek cele strani časopisa Delo. A kdo ve, koliko to stane? Dobro, starih ni več, kličimo nove. In sem šel brskati po imeniku. Kot tipičen bralec sem najprej poiskal sebe, potem pokukal še k prijateljem. In pri veliki večini mojih prijateljev zagledal, saj ne boste verjeli, STARE. Marjan Podobnik me prepričuje, kako nujno potrebujem nov, kot žafran drag telefonski imenik, ker da so vsem spremenili številke, potem pa mi proda stare. Ej, temu jaz pravim podjetnost in iznajdljivost. Več takšnih v Sloveniji in bi bili na konju. Mi pa osli. Seveda sem knjigice s težkim srcem vrnil, ker STARIH NI VEČ, razen v novem telefonskem imeniku. Preden pa sem jih vrnil, me je zanimalo, ali so popravili eno izmed kolosalnih neumnosti iz prejšnje verzije. Seveda je niso. O nekom lahko vem čisto vse, tudi koliko ima številko čevljev, a če ne vem, da stanuje v kakšnem zaselku, ki se nahaja pet metrov za mestno tablo Novo mesto, na primer, ga ne bom našel. Koliko vas, iz, recimo Prečne, Ljubljancu reče, da stanuje v Prečni? Lepo vas prosim, Ljubljancu težko objasniš celo, kje je Novo mesto ...

In sem raje pokukal v CD plošček. Tam vpišeš ime in te vrže k njemu. A tudi tam so še vedno stare. Ej, kam ste gledali, ko ste plačevali reklamo v Delu? Toliko neumnosti na kupu, pa v nikogar ne moreš pokazati s prstom. Izdajatelj je famozni Telekom, nekakšen Oddelek za založništvo. Ki za morebitne napake ne odgovarja. Ejga, Marjan, preden odjadraš novim uspehom nasproti, slišim da v tujino, napravi dobro delo. Z imenom in priimkom in (lahko tudi staro) številko zapiši ustvarjalce zmazka, ki bo že po inerciji postal best-seller. Saj zelo veliko jih ne more biti, kajti če bi jih bilo, bi se med njimi že po statistiki moral najti tudi kakšen pameten ...

Telefonski imenik Slovenije 2001.
Izdajatelj: Telekom Slovenije d.d.,
Oddelek za založništvo.
Cena: malenkost.

foto: Tomaž Grdin

Foto: Tomaž Grin

intervju >>> miha mazzini

Predstavljati Miho Mazzinija je nevhvalno delo - človek mimogrede kaj o njem pozabi omeniti. Je vsestranski ustvarjalec, najbolj pa je znan po svojem pisanju, računalništvu in računalniških priročnikih, scenaristiki, kolumnah ... Človek, ki živi v Sloveniji, ga skoraj ne more spregledati. Pred vami je nekaj vprašanj, ki bi mu jih sami zagotovo zastavili, a stavim glavo, da jih obstaja še vsaj milijon, ki mu jih nisem postavil, pa bi jih lahko ...

Glede na to, da te lastnik čajnice iz Ljubljane toži za velik denar, ker si kakor posmehljivo pisal o njegovi birtiji, zadnje, logično vprašanje: A še piješ čaj?

Čaj je za zmerom, čajnice pa pridejo in grejo.

Drobtinice: tvoja prva, najboljša, najljubša, najuspešnejša, najbolj znana knjiga... ?

Hm, koliko pridevnikov? Če je to samopostrežba, potem izberem prvega in zadnjega. Prva knjiga definitivno, zaradi gromozanske naklade pa tudi najbolj znana. Najboljša: nikakor. Najljubša: še manj. Najuspešnejša: hm, bomo videli.

Drobtinice so bile kulturno branje. Koliko časa si jih pisal in (glede na to, da si se v filmih po tvojih scenarijih izkazal kot Hitchcock in povsod vsaj za sekundo pokazal svoj nos) katero vlogo v njih si zaupal sebi?

Pisal sem po družinsko-študentsko. Ker sem ponoči delal preko študenta sem mirne ure izkoristil za pisanje v glavi. Tipkal pa sem čez dan, kako uro ali dve, ko je hčerka spala. Kar je imelo čisto praktične posledice: tipke sem moral pritiskati zelo nežno, da je ne bi zbudil, odstavki so morali biti kratki, da sem šel preverit, če še spi, stavki pa tudi, ker sem vedel, da nimam veliko časa. Pred časom pa so Drobtinice postale očitno prva slovenska e-knjiga v MS Reader obliki. Zastonj jo lahko dobite na www.drobtinice.com.

Si z njimi obogatel, postal slaven po vsem svetu?

Šele enkrat lansko leto sem srečal enega od onih avtorjev, ki so tedaj v podobni nakladi izdali knjigo in po debati sva se skupaj čudila, zakaj nisem obogatel. Šel sem preverjat - to so bila leta one nore inflacije in založba si je vzela čas kakega pol leta za izplačila od prodaje. Torej je prvi del vprašanja naslovljen na napačno osebo. Po vsem svetu? Nikakor - tisto, tudi v svetovnem merilu odlično naklado, so pokupili kar v Sloveniji.

Ko smo že pri slavi - doma imaš zagotovo polno polico pokalov, plaket, medalj ...? (nagrade za knjige, scenarije, filme ...)

Hm, v zelo nizki mansardi so vse stene poševne; so pa te zadeve spravljene v nekem predalu, ki je verjetno najbolj slabo obiskan predal v bližnji in širši okolici.

A si res začel pisat zato, da ti ne bi bilo treba hodit v službo?

Skoraj obratno: v službo sem začel hodit po tistem, ko sem dobil prvi honorar od pisanja. Zdaj sem pa že toliko let svobodnjak, torej plačan od učinka, da si ne predstavljam prav dobro, kako bi prodajal svoj čas alias svojo prisotnost.

Deluješ na več področjih: romanopisje, scenaristika, računalništvo, režiserstvo, publicistika ... A sem kaj spustil? V čem si najuspešnejši?

Kar koli delam, ne delam zaradi uspeha, vsaj v komercialnem smislu ne. Če bi hotel veliko zaslužiti, bi prodajal bele bombažne nogavice v kompletih ali kaj podobnega. Sem pa s presenečenjem ugotovil, kar je verjetno normalno treznjenje poznih dvajsetih, da večina ljudi v življenju dela tisto, kar mora in jih tisto niti približno ne zanima. Zato sem si v neki fazi rekel, klinc pa denar, in šel delat stvari, ki me zanimajo. Če sem zanje tudi plačan, je pa to skoraj idealno. Stvari, ki jih naštevaš, se dopolnjujejo, ne prekrivajo. Ker imam obdobja, ko mi zelo paše biti med ljudmi, mi ustreza režirati ali predavati scenaristiko, ampak včasih pa tudi ni lepšega od samote pisanja romana.

Nekaj časa si bil medijsko zelo prisoten kot Miha Mazzini - borec za pravico. Si se proti dinozavrom filmskega sklada boril le zaradi sebe ali si malce idealistično utiral pot tudi drugim?

Hm, borec za pravico? Mar moram obleči pajkice? Definitivno ne. Boril sem se za svoj scenarij Sladke sanje, četudi pa nisem tak bebec, da ne bi ugotovil, da se v bistvu borim in se borimo za stvari, ki so pomembne in olajšajo življenje vsakemu, ki v tej državi dela film. Mi je pa tudi čisto jasno, da je in bo precej ostalih slovenskih filmarjev metalo polena pod noge, čisto zaradi kratkoročnih interesov. Češ, oni tam se nekaj upirajo in ropotajo, bom jaz snemal film, ki sem priden in pokoren in lahko naredim vse, kar želite za minimalne denarje. Kratkoročen uspeh je v tem, da tak človek res dobi projekt, dolgoročen fiasko pa je v tem, da bo prej ali slej ugotovil, da ga ne more končati. Kakega soglasja ali celo stanovske kolegialnosti zaradi istih interesov pa ni, ker je struktura oblasti in distribucije denarja tako zelo neugodna - za onih par letnih dotacij za slovenski film se grebe par sto ljudi. Zagotovo se bodo poklali, ni dvoma.

Opazil sem, da gravitiraš na angleško govorno področje in da v bistvu tudi tukaj gaziš v neznanem in globokem snegu. Kaj uspeha? Kakšen napotek tistim, ki bi radi s pisanjem obogateli v Ameriki?

Da ne boste (bomo). Eden neverjetno zakoreninjenih stereotipov v teh krajih je tudi ta, da je Amerika tlakovana z zlatom. Verjetno še iz časov množičnih izseljevanj. Vendar: ni. Tudi na zelo velikih tržiščih le redki pisatelji lahko živijo od svojega pisanja. Precej ostalih, ki so lahko po kvaliteti tudi prva liga, pa s pomočjo objavljenih knjig najde kako predavateljsko mesto na univerzi in podobno. Vsi ostali pa so v redni službi. Recimo natakarski.

Če človek bere tvoje članke o internetu v Delu, dobi občutek, da si nonstop on-line. A ker vem, da si z gorenjskega, vem, da nisi. Od kod ti torej toliko zanimivosti? Imaš kakšen poseben recept surfanja?

Edini del interneta, s katerim sem zasvojen, je elektronska pošta. Splet pa tako, no - ob branju pošte imam odprto tudi okence z novicami, tudi računalniškimi in internetnimi, in če vidim kaj, iz česar bi lahko nastal članek, si pribeležim. Ko pride huda ura oddaje člankov pa nekaj ur deskanja porabim za pripravo in izbiro materiala.

Nekdo te je nekoč v povezavi z internetom poimenoval institucija. Kdo ti dela web stran, oz. koliko časa dnevno porabiš za ažuriranje, popravljanje, odgovarjanje ...?

Web stran (www.MihaMazzini.com) sem si naredil kar sam. Problem pa je dejansko v obnavljanju - zato sem jo razbil na sestavne dele, ki so tudi neodvisne spletne strani (recimo www.clanki.com za članke, www.recenzijske.com za glasbene ocene in tako dalje). S tem sem vsaj opravičil oblikovalsko neuravnoteženost posameznih delov. Za obnavljanje člankov in ocen pa sem napisal poseben program, ki čaka pod ikono v Wordu, nato pa besedilo pretvori v pravo obliko in posname na pravo mesto. Ja, ja, za sabo imam tudi pisano programersko preteklost, ki včasih še vedno pride prav.

A s športom si se pa na stara leta začel ukvarjat? Mislim, tajkvento ali nekaj takega si zadnjič omenjal, ko te je nekdo spravljal ob živce.

Shotokan karate. Za produktivno sedenje na riti rabiš odlično psiho-fizično kondicijo.

Borilni šport zato, da se obraniš oboževalk? In bicikliranje iz istega razloga? A res prisopihaš na Vršič?

Ja. Čeprav letošnjo sezono nisem bil tam gor niti enkrat, priznam. Karate in kolesarstvo pa imata nekaj skupnega tudi s pisanjem literature: za vse je potrebno neznanstvo potrpljenje; vse je tek na zelo dolge proge.

Ej, Miha, zadnje vprašanje: a bi se bil pripravil slečt za Parkov poster?

Ne, hvala, sem sramežljiv.

Z MM se je pogovarjal Damijan Šinigoj

Zmenjena sva bila v Gogi...
Knjigarna Goga, Glavni trg 6, Novo mesto, 07 393 08 02

VSAK DAN PRESENEČAMO Z NOVIM.

ENKRAT NA LETO PA PUSTIMO, DA NOVO PRESENETI NAS.

SREČNO!

Živeti zdravo življenje.

foto: Peter Klinc/Foto Life

š p

košarka in njena pravica

Razmišljanja o košarki in sodnih, ki jo spremljajo, so me lotil, če v četrtak KK Krka Telekom ne bi prekrizal žoge z ekipo Bayerja, ki mu ni samo konkurenca pod koši, ampak gre tudi za marketinški prestiž dveh farmacevtskih podjetij. Ta se odvija na veliko bolj neusmiljenem ekonomskem igrišču, kjer ni neposrednih gledalcev, zakoni fer pleja in olimpijskih etičnih načel pa ostajajo pravljice, katerim ne verjamejo niti največja otroška srca.

Zgodba za vzpodbudo misli se prične z mojim prihodom v ŠD Leona Štuklja, kjer naj bi dobil akreditacijo za omenjeno tekmo. Namen obiska pa je bil tudi pogovor s trenerjem KK Krka Telekom Alešom Pipanom. Vhod za novinarje, predstavnike javnosti in ostale zaslužne posameznike je na levi strani ŠD, kjer iskalce parkirnih mest odganja vrvice, za njo pa z budnim očesom spremlja dogajanje poklicni varnostnik. Po vpludnem dober večer in razlagi mojega obiska me varuh reda in miru napoti v Press center. Tam seveda opazim predstavnika za stike z javnostmi KK Krka Telekom. Stopim do njega, ga nagovorim s pozdravom in povprašam, če lahko dobim vstopnico. Da pišem za Park in imam namen prekrizati nekaj besed tudi s trenerjem KK.

Ne, niti slučajno ti ne dam vstopnice, Park piše slabo o košarki, se je glasil njegov odgovor. Presenečenje se mi pojavi na obrazu in po tem, ko ugotovim, da možak misli resno, vprašam, kakšno slabo pisanje ima v mislih. Kmalu izvem, da ga teži članek Tomaža Levičarja, (Park št. 1, letnik IV, oktober 2000), v katerem pisec opisuje svoj pogled na dvorano Leona Štuklja in pridobivanje finančnih sredstev za dogradnjo le-te. Opozorilo, da so skoraj v vsaki številki Parka fotografije košarkašev, pogovori z njimi in še kaj, ni zaleglo. Ostal je trden v svojih načelih in neizprosno pri dodeljevanju vstopnic. Med to najino razpravo so prihajali novinarji drugih časopisnih hiš in odhajali, pospremljeni s prijaznim nasmehom predstavnika kluba, ki naj bi skrbel za stike z javnostjo. Ko ugotovim, da nima več smisla razpravljati, odidem.

Po tem pripetljaju se spomim novinarskega slabournja, ki je spremljalo dvojni poraz KK Uniona Olimpije v lanskem državnem prvenstvu proti KK Krka Telekom. Na televizijah, radijskih postajah in v časopisih je bilo moč slišati predstavnike Uniona Olimpije, ki so na vse načine skušali zvaliti krivdo za poraz proti Krki na sodnike in se trudili prepričati javnost o njihovi brezmadežnosti in veliki košarkarski virtuoznosti. Pri tem so seveda pozabili omeniti, koliko znaša njihov letni proračun in koliko denarja letno porabi Krka. Takrat se je govorilo o tisoč milijonih tolarjev proti dvestotim milijonom, kolikor je znašal proračun novomeškega kluba. Enostaven račun pove, da je Krka imela v lanskem državnem prvenstvu petkrat nižjo ceno od Ljubljancanov. Ali, razmišljanje, ki gre še naprej, z denarjem Uniona Olimpije bi lahko delovalo pet klubov, ki bi bili sposobni premagati večkratnega državnega prvaka. Prvenstvo bi bilo vsekakor veliko bolj zanimivo, povečalo bi se zanimanje javnosti, vlagateljev ...

Toda kaj je uspelo Unionu Olimpiji? Večji del javnosti so prepričali, kako so le oni tisti poklicani in zveličavni in lahko uspešno zastopajo Slovenijo na mednarodnem prizorišču. Prepričali so javnost, da se jim je zgodila krivica, njim, največjim. Rezultat tega prepričevanja je njihovo nastopanje v Evro ligi in že nekaj dni pred gostovanjem tujih klubov razprodana dvorana. Javnost jim je oprostila, razprla roke in jih stisnila v objem, tudi draga vstopnina v dvorani Tivoli še naprej privablja gledalce, zakaj košarka v Ljubljani je postala nuja, potreba, plašč, v katerega se lahko zaviješ in se hvališ z njegovo znamko pred množico, ki te gleda. Postala je imidž.

In ves ta blišč okoli junakov z žogo je ustvarila poklicna ekipa ljudi, ki jim je popolnoma jasno kdaj, kako in kaj lahko narediš, ko se pojavi v javnosti. Kako pomembno je biti prisoten, kako pomembno je ohranjati stike z novinarji, radijskimi, časopisnimi in televizijskimi hišami. Kako pomembno je ustvarjati podobo neboljjenega otroka, zakaj ni matere na svetu, ki ne bi zajokala in mu pomagala. Ker najslabše, kar se ti zgodi, je to, da te v času množične potrošnje zapustijo mediji. Da enostavno postaneš nezanimiv. Ostal boš sam in čez pet minut nihče več ne bo vedel, kdo je Krka Telekom, Union Olimpija, Pivovarna Laško ... Ja, prišli smo v čas, kjer človek ne razmišlja več s svojo glavo, ampak namesto njega razmišlja TV, radio ali časopis. Postali smo vodljivi, vedno na uslugo tistemu, ki ve in zna izkoriščati marketinško moč.

In Union Olimpija je bila na poti, da postane nezanimiva. Vesla so še jim kolena, tla pod nogami so postala negotova. Izgubili so naslov državnega prvaka in v slovenski košarki se je končno zgodilo nekaj, kar je naredilo letošnje prvenstvo gledljivo. Vendar v tem trenutku nastopi njihova služba za stike z javnostmi in ustvari njihovo novo podobo. Zgodila se jim je krivica. Goljufajo nas sodniki, nas, ki smo največji. Ne marajo nas več. Prosili so za pozornost na vsakem koraku, ustvarjali videz žrtve in uspelo jim je velik del javnosti spraviti na svojo stran. Z marketinškega vidika uspeh, z moralno etičnega prezira vredno dejanje. Sicer pa, kdo se v času, ki mu namenjam pozornost, še ukvarja z vprašanjem etike in morale. Kaj je prav in kaj narobe. Catch the cash in svet je tvoj.

In zdaj se počasi vračam k četrtki zgodbi z namenom, da predstavnikom KK Krka Telekom osvetlim, kako pomembno in potrebno je sodelovati z javnostjo.

Glede na to, da poteza predstavnika KK Krka Telekom izpričuje nepoznavanje množične psihologije medijev, ne morem proti njemu biti negativno naravnani, narobe, celo vesel sem, da lahko pišem o odnosih z javnostmi, njihovem vplivu na družbeno dogajanje in posledice, ki ga prinese nepoznavanje le-teh. V svoji neizmerni dobroti celo ponujam roko pomoči, s katero bo novomeški klub še pridobil na ugledu in spoštovanju. Poti do marketinškega uspeha in lepe podobe v javnosti so zbrane v naslednjih točkah:

- 1 Povpraševanje po dresih košarkarjev KK Krka Telekom in šalih, se pravi navijaških pripomočkov, raste, zato predlagam upravi, da resno začne razmišljati o prodaji omenjenih artiklov.
- 2 Z veselim srcem navijači pričakujejo himno kluba, ki bo polnila njihova srca s samozavestjo in pogledom v svetlo prihodnost - naj se jim izpolni želja čimprej.
- 3 Tudi redni mesečni sestanki z največjimi privrženci košarkarske žoge bi bili na mestu, saj bi s tem še bolj približali klub gledalcem, vzeli bi ga za svojega in s tem lažje spregledali kakšno napako na igrišču.
- 4 Redne novinarske konference bi bile zlata vredne, saj bi s tem umetno ustvarjali potrebo po pisanju o klubu, celo kakšno majhno afero bi si lahko izmislili in s tem vrgli kost, ki jo javnost najraje pobere.
- 5 V uredništvu smo se pogovarjali, da bi bralci in predrage mi bralke Parka izbirali najboljšega igralca meseca. Predlagam vam, da nas pokličete, saj ROKa ROKo umije, obe pa obraz.
- 6 Vsem zaslužnim delavcem v košarki, se pravi, nekdanjim trenerjem, igralcem, ljudem, ki so s svojim dolgoletnim delom in odrekanjem radostim življenja pomagali ustvarjati klub, takoj, ampak res takoj,

politico brezplačne letne vstopnice. Povabite jih na pijačo ali dve, opravičite se jim, ker ste pozabili na njih. Verjamem, da je takih kar nekaj, s svojim znanjem in predanostjo pa so si zaslužili spoštovanje, zakaj sedanji uspehi kluba so tudi plod njihovega požrtvovalnega dela.

- 7 Namenjam vam tudi nekaj naslovov knjig, ki širijo obzorja in umirjajo duha. Vrtni red branja ni bistven, lahko izberete tudi posamezna poglavja, ki vam najbolj odgovarjajo. V oklepajih je napisano ime avtorja ali prevajalca.
- A Kama sutra (prevajalec sir Richard Burton)
- B Kako imati super pamčenje (ime avtorja sem pozabil)
- C Tristo narodnih
- D Velika šola astrologije (Julia in Derek Parker)
- E Moda plus jesen-zima 2000, revija o modi
- F Integralna joga (Šri Aurobindo)

In pa nekaj filmov, ki naj bi jih videl vsak ljubitelj filmske umetnosti:

- 1° Maratonci tečejo častni krog
- 2° Emanuella (od prvega do devetega dela)
- 3° Vesna
- 4° Sreča na vrvcu

Upam, da vam bo katera izmed zgornjih misli skupaj z izborom literature in filma, ki veselje vrača, pomagala pri kakovostnih stikih z javnostjo. Logičen sklep in zaključek večera izganjanja novinarja pa je, da lahko pišeš o novomeški košarki le, če jo kuješ v oblake, slaviš njihove junake, drugače pa so ti vrata dvorane zaprta. Na srečo ali žalost ima vsaka medalja dve plati. Vendar je le kritika tista, ki vzpodbuja k napredku, odkriva napake, razen če niste, predstavniki za stike z javnostjo KK Krka Telekom, mnenja, da demokracija in svoboda tiska ostajata le tistim, ki jim predvolilne politične obljube strank niso zameglile razuma.

S spoštovanjem, veseljem in razumevanjem, naj nam sonce sreče nikoli ne zaide.

Rok Otočec

Vsem zaslužnim delavcem v košarki, se pravi, nekdanjim trenerjem, igralcem, ljudem, ki so s svojim dolgoletnim delom in odrekanjem radostim življenja pomagali ustvarjati klub, takoj, ampak res takoj, pošljite brezplačne letne vstopnice. Povabite jih na pijačo ali dve, opravičite se jim, ker ste pozabili na njih. Verjamem, da je takih kar nekaj, s svojim znanjem in predanostjo pa so si zaslužili spoštovanje, zakaj sedanji uspehi kluba so tudi plod njihovega požrtvovalnega dela.

fotografije: Peter Klinc, Foto Life

11. ljubljanski mednarodni filmski festival

Dvaindvajsetega novembra se je v slovenski prestolnici zaključil enajsti ljubljanski mednarodni filmski festival, ki je letos predvajal največje število filmov doslej. Liff je z enaindesetimi filmi, prikazovanimi v Linhartovi in Kosovelovi dvorani, v kinih Bežigrad, Kompas in v Slovenski kinoteki (vsega skupaj z dvestotriindvajsetimi projekcijami) tokrat dosegel največjo udeležbo ljubiteljev filma.

Na festivalu je prevladovala azijska produkcija s posebnim poudarkom na tajvanskem in južnokorejskem filmu, kot eden najpomembnejših sodobnih režiserjev pa je bil predstavljen Amos Gitai in sicer s filmi *Ester*, *Berlin Jeruzalem*, *Golem - duh izgnanstva*, *Inventar* in *Sveto*. Možen je bil tudi ogled filma in celovečernih risank iz sekcije otroškega programa, največjo gledanost pa so dosegli filmi iz Predpremier, med katerimi so bili prikazovani *Hotel Milijon dolarjev* Wima Wendersa, znamenita *Magnolija* Paula Thomasa Andersona, odlična *Nezvesta* - tokrat v vlogi režiserke - Liv Ullman in pa seveda že pred začetkom festivala popolnoma razprodani Lars von Trier in njegova *Plesalka v temi* z Björk v glavni vlogi. Film, ki je iztopal v sekciji Perspektive, je gotovo britanski *Vzhod je vzhodno* Demiena O'Donella, v Obzorjih pa so blesteli hrvaški *Maršal*, iranski favorit *Krog* in japonska *Avdicija*, ki grozljivkam povrne grozo, kot je zapisal kritik Steve Tilley.

Po dolgoletni tradiciji festivalov imamo tudi Slovenci svoje filmske nagrade; vsako leto podarimo nagrado Vodomec (Kingfisher Award), letos pa je bila tudi prvič podeljena na novo uvedena nagrada Zlati kolut. V sredo dvaindvajsetega novembra je v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma po projekciji filma *Nezvesta* (Liv Ullman) direktorica 11. ljubljanskega filmskega festivala Jelka Stergel razglasila letošnja zmagovalca filma. Nagrada Vodomec za film iz sekcije Perspektiv v vrednosti 10.000 nemških mark je prišla v roke režiserja Demiena O'Donella za izvrstno komedijo, ki karikira tradicionalistične navade pakistanskih priseljencev v Angliji, *Vzhod je vzhodno*. Nagrado Zlati kolut je dobil kitajski film *Pot domov* režiserja Zhang Yimouja, kjer je na nežen način prikazan svet, v katerem še vedno prevladujejo vrednote kot so ljubezen, tradicija in spoštovanje (film naj bi bil odkupljen v distribucijo po Sloveniji). Tako je občinstvo izbralo dva filma, ki so jima bile podeljene najvišje ocene.

Končal se je filmski festival, ki nam je v deževnih novembrskih dneh krajšal čas in ponujal zelo izčrpen pregled raznovrstnih plasti filmskega ustvarjanja in nam prikazal "resnično" podobo svetovne kinematografije. Glede na visoko število izrazito nacionalno obarvanih filmov, smo si lahko dodobra ustvarili sliko o osrednjih temah posameznih narodov in поблиže spoznali njihovo aktualno kinematografijo. Bogat program festivala, ki je postregel s kopico mednarodno priznanih in nagrajenih filmov, je letos vreden pohvale ravno zaradi izbire, ki je bila tokrat še posebno naklonjena kvalitetnim avtorskim projektom. Kar se pa tiče tehnične opremljenosti dvoran za festivalske kopije, si gotovo lahko zamislimo, da je vsaka stvarnost še tako povezana z denarjem. Morda se bo v prihodnjih letih festivalski proračun malce razširil in se bo tako mogoče filmska produkcija (zaradi številčne gledanosti) razširila še v preostale kinematografe.

Že samo dejstvo, da si je filme ogledalo okoli petindvajset tisoč obiskovalcev, kar je bilo v zadnjih letih največ, govori v prid zaključku, da slovenski filmoljubi, kljub govoricam o takoimenovani zaljubljenosti v hollywoodsko filmsko produkcijo, ostajajo zvesti sedmi umetnosti celotnega sveta.

Irena Svetek

Vzemi si čas za to, da ljubiš in da si ljubljen - to je privilegij bogov.

del stare angleške pesmi

VZEMI SI ČAS TUDI V NOVEM LETU 2001

Želimo ti veliko sreče in še več ljubezni.

NS STUDENTSKI SERVIS
NOVO MESTO

Srhljive zgodbe iz Gotne vasi dosjeji park

Mož brez obraza

Nekatere pripovedi krajanov Gotne vasi in Potoka so lažje, druge težje razložljive, vse spodaj napisane pa so resnične. Že nekaj let se tamkajšnjim prebivalcem dogajajo čudne, grozljive stvari. Tisti, ki so doživeli te nenavadne pripetljaje, ne verjamejo, da za dogodke obstajajo naravne razlage. Od takrat gredo na sprehode v bližnji gozd le podnevi in so bolj previdni in pozorni kot včasih.

Dogaja se, da sprehajalci v gozdu slišijo lomljenje vej in drsenje po listju. Ne vidijo pa nikogar. Tudi sama sem zadnje čase priča nenavadnemu vedenju mojega psa. Včasih je hotel biti vedno prvi, sedaj pa se me po nekaj metrih v gozdu drži kot klop ali pa postane za mano. Več krajanov je potrdilo, da je ob večerih z jase na obrobju gozda slišati pridušeno lajanje in cviljenje na smrt prestrašene in pobesnelega psa. Kakor da se vedno znova bori proti nečemu nepremagljivemu, kot da bi slutil, da ga na koncu čaka težka smrt.

Med starejšimi prebivalci Gotne vasi se govori, da se v teh gozdovih že vrsto let potika pobegli zapornik in ljudem povzroča takšne ali drugačne preglavice. Amalija je moja prijateljica od malega. Njihova hiša je do nedavnega stala najbliže gozdu v Gotni vasi. Sedaj je srečna, ker nekdo na parceli med njihovo hišo in gozdom zida nov stanovanjski objekt. Nekako upa, da se bodo potem pri njih nehali nenavadni dogodki. S strahom v očeh in kurjo poltjo po telesu mi je pripovedovala o čudnih pripetljajih, ki jih je doživela sama in njeni bližnji:

Nekoč se je vračala iz službe, in ko je hotela odkleniti vhodna vrata, je opazila, da je v ključavnici ključ. Vrata so bila odklenjena. Vstopila je v hišo, pregledala vse sobe in klicala morebitne nepovabljenе obiskovalce, vendar se ni oglasil nihče - nikjer ni bilo nikogar. Vsa stvar morda ne bi bila nič nenavadnega, toda ključ ni bil last nobenega od družinskih članov. Tudi nihče od sosedov ga ni prepoznal. Takrat so zamenjali ključavnico in na srečo se neljubi dogodek kasneje ni več ponovil.

Drugič je doma pod stopnicami, ki vodijo v klet, opazila postavo, ki je slonela na ograji. Kakor hitro jo je zagledala, se je postava odmaknila in izgnila pod stopnicami. Zato je lahko razložila le to, da je bil nezanec moški. Sama je bila preveč prestrašena, da bi stekla v klet in preverila, kdo je v hiši. Poklicala je brata Armanda, vendar kasneje tam ni bilo nobenih sledi.

Armand je doživel zelo nenavadno in neprijetno srečanje z neznanecem. Nekega dne je s stopnišča na hodniku skozi debelo mat steklo na balkonu opazil silhueto ležečega človeka. Vedel je, da ne more biti eden od družinskih članov, zato je skozi sobo stekel na balkon. Tam je opazil moškega, ki je očitno spal. Zgrabil ga je za nogo in videl, da je je moški bos. Močno ga je stisnil, neznanec pa se je prebudil in sunkovito umaknil nogo. V trenutku je z neverjetno gibčnostjo skočil kvišku. Pognal se je proti koncu balkona in brez oklevanja skočil na travo pod njim, potem pa neverjetno hitro stekel v gozd.

Ko sem se začela zanimati za tovrstne dogodke, me je Amalija seznanila s človekom, ki mi je opisal najbolj nenavadno dogodivščino. Pred nekaj meseci sta se z materjo in psom sprehajala po gozdu. Na ozki poti pri igrišču na Čamplovki je pes pritekkel k njima. Antonij je hodil prvi, zato je najprej opazil, da se jima na poti hitro približuje visoka postava. Videl je, da se bosta morala zaradi preozke poti drug drugemu umakniti, vendar se je moški hitro približeval in nič ni kazalo, da se misli ustaviti. Moški je bil visok, oblečen je bil v rumeno palerino in je imel na glavi kapuco, čeprav ni deževalo. Ko se jima je približal, je Antonij otrpnil. Videl je, da pod kapuco nima obraza. Kapuca je bila prazna. Več kot prazna. V njej ni bilo ničesar razen teme. Nobene sence, ki bi lahko kazala, da ima moški s čim prekrit obraz, nobenega odboja svetlobe, ki bi se lahko reflektiral od oči, samo črna črna tema. Antonij se ni mogel premakniti, zdelo se mu je, da ga bo moški napadel, ker je tako sunkovito stopal proti njima. Čevlje, hlače in palerino je bilo lahko razpoznavni, saj je bilo dovolj svetlobe, moški je namreč prihajal iz gozda na jaso, torej na svetlobo. Jasno je bilo tudi videti, kje se neha rob kapuce in se pričinja ta "tema". Antonij še nikoli ni videl tako črne teme. Moški je brez zadržkov in kakšne koli spremembe gibov ali pozdrava šel mimo njega naprej proti Antonijevi materi. Ko ga je zagledala, je obstala na mestu. Ni se premaknila, dokler ni obšel tudi nje. Potem pa stekla k sinu in zavpila: "Si videl?". Tresla sta se, saj sta videla isto. Še nikoli nista doživela česa podobnega. Bila sta na smrt prestrašena. Želela sta si samo, da bi bila čimprej doma. Hitela sta proti do domu in si odahnila šele, ko sta zaklenila vrata za sabo.

Take in podobne dogodivščine se tamkajšnjim prebivalcem dogajajo že nekaj let. Za njih ne najdejo pojasnila. Nikomur se na srečo še ni zgodilo nič hudega in zato nimajo razloga, da bi obvestili policijo. Res pa je tudi, da večina raje zadrži take pripetljaje zase, saj se bojijo posmeha družbe.

Alenka Bajec

Ko si jima je približal, je Antonij otrpnil. Videl je, da pod kapuco nima obraza. Kapuca je bila prazna. Več kot prazna. V njej ni bilo ni ničesar razen teme. Nobene sence, ki bi lahko kazala, da ima moški s čim prekrit obraz, nobenega odboja svetlobe, ki bi se lahko reflektiral od oči, samo črna črna tema.

pot proti
čamplovi

okno skozi
katero so
videli
neznanca

balkon na katerem
spal neznanec

Foto: Alenka Bajec

DVOJNI CD

NOVO MESTO 1977 - 1997

antologija novomeškega rocka in popa 1977 - 1997

rudolfovo orioni drevored bacili goga band pandan strip županova torta
general lojze metro peta avenija zdene kockar mercedes band d'kovači dan d
društvo mrtvih pesnikov proteus primož moškon-vrač god damn' blues band
tomaž zorko-zore barakuda copacabana michelangelo rock otočec in njegovi fantje

97
Novo mesto
77

Po skoraj triletnem prizadevanju je pri založbi Goga izšla dvojna plošča **NOVO MESTO 1977-1997, 1997**, ki predstavlja najbolj legendarne, znane ali tudi najbolj značilne avtorske skladbe novomeških skupin in posameznikov, nastale v pionirskem obdobju prvih dvajsetih let od vzpostavitve rockovske glasbene scene v Novem mestu dalje. Čeprav ima tudi namen v ustvarjalnem smislu prebuditi mlajše generacije in dati priznanje glasbenikom in skupinam, ki so s svojim delom in koncertiranjem zaznamovali novomeško sceno med obema letnicama, bolj želi biti antologija, kronologija in album z arhivsko vrednostjo, ki bo sedanosti in prihodnosti ohranil glasbeno produkcijo novomeškega rokenrola v vseh njegovih različicah in odtenkih ter se poklonil nekemu obdobju, ko posneti skladbo ni bilo tako preprosto, kot se to morda zdi danes.

Morda bodo komu več povedale številke: 37 skladb, 142 minut glasbe, 24 skupin, prek 140 sodelujočih glasbenikov in drugih sodelavcev, 20 ustvarjalnih let.

Kdor ni Dolenjec, Novomeščan, kdor ne živi tega enkratnega lokalpatriotskega življenja, težko razume ta ponos. Temu svetujem, naj pride pod večer v kakšnega od tapravih novomeških lokalov in prisluhne pogovorom ob šankih. Vseh dvajset let bo kot na dlani in človeku postane jasno, da se je rodila legenda, pravzaprav mit, v katerem nastopajo junaki izpod Gorjancev.

TU SMO!

ZALOŽBA GOGA

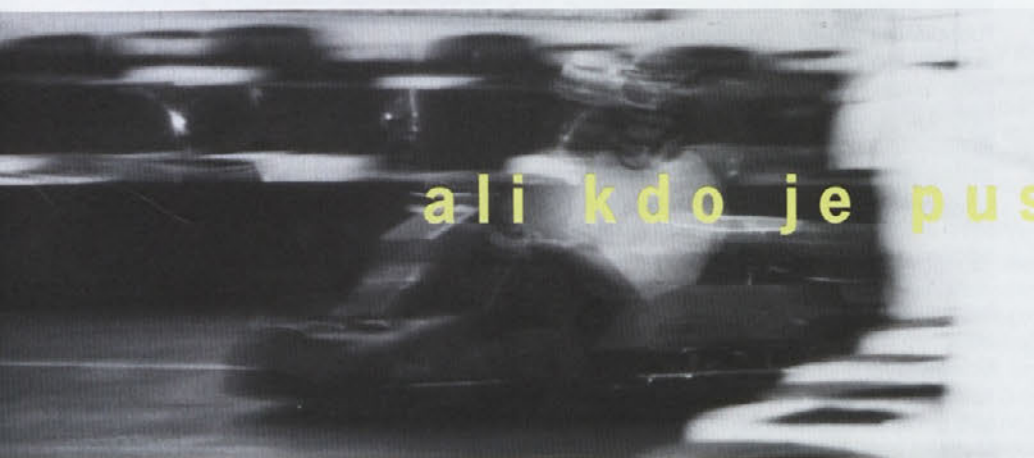
JUNAKI IZPOD GORJANCEV

park extreme

Karting

ali kdo je pustil dušo na asfaltu

Parkextremovci smo postali džankiji. Res. In da bo štorija še grozovitejša, potrebe po adrenalinu so vse hujše. Zahteve se iz akcije v akcijo večajo, zato smo se tokrat podali v avanturo, še bolj adrenalinsko od prejšnje. Odpravili smo se namreč na - indoor karting. A pojdimo lepo po vrsti.

Ekstremna je bila tokrat že jutranja ura, ob kateri smo se odpravili na pohod, kajti priti smo morali na povsem drug konec naše preljube nam Slovenije. V Ljubljano, v BTC, halo 18. OK, sam teh težav nimam, ker od nekaj vstajam pred sončnim vzhodom. Problem je bil Skendi, urednik. On bi kar spal in spal in spal. Uroš je bil tokrat buden, pobrali smo ga med potjo. Brigito smo poklicali šele, ko smo prišli v Ljubljano in je še spala. Vse njene prejšnjednevne velike besede o tem, kako ima zjutraj faks in kako morda ne bo mogla priti, so se izkazale za zlagane. Pravzaprav ne zlagane, saj predavanje je res imela, a se ji ni ljubilo iti. Mi pa mislimo, kako pridna da je. Edino za Grdina jutranja ura ni bila ubijalska, ker nas je že čakal v Rollbaru. Bil je že ves nestrpen. Skoraj bi pozabil - pobrali smo tudi Vuico. Razmišljal sem, ali naj ga zatajim, ker smo ga morali najdlje čakati. In se mi zdi, da se niti opravičil ni, a naj mu bo. Tokrat. Torej, mimogrede smo pobrali tudi Vuico.

Ves čas sem grozil, kako si bodo Parkextremovci od celotne akcije najbolj zapomnili samo izpušno cev mojega gokarta. Nekako sem jih poskušal psihološko znervirati, a se niso dali. Morda zato ne, ker so gokarti na električni pogon in nimajo izpušne cevi. A to sem opazil šele, ko smo prišli na prizorišče. Če sem še na poti v Ljubljano mislil, da tokrat adrenalina pa res ne bo, sem se seveda zmotil. Avtomobilčki so bili majceni in neugledni in brez vidnega motorja (in izpušne cevi) parkirani eden za drugim, a so nas tako zelo privlačili, da se sploh nismo mogli osredotočiti na inštrukcije. Prestopali smo se na mestu kot šolarčki, preden jih spustijo na igrišče. Moški del, seveda. Brigita je probavala podkapo, kakršno nosijo kuharice in izbirala čelado, ki se bo prilegala očem. Ej, mojster, a lahko gremo? A lahko? Pliz! Pliz! Eh, pejte, je bil milosten. Verjetno nismo bili prvi neučakanci pri njem. Sedel sem v prvi gokart in takoj, ko me je odklopil od električnega kabla, pohodil plin. Ves čas sem se hvalil, kako bom najboljši in nekaj sem torej moral ukreniti. Kako bi pa izgledalo, da bi me že po petih metrih vsi prehiteli? Lepo vas prosim. Torej, pohodil sem plin in ga nisem več izpustil, levo stopalo sem pa umaknil malce nazaj, da ne bi prišel v skušnjavo in poskusil zavirati. No brakes! Če hočeš zmagati in biti najboljši ... Ja, pozabil sem omeniti, da je bila nestrpnost in tekmovalnost tako velika, da se nihče od nas ni spomnil obleči Park majice, ki je na naših adrenalinih postala že zaščitni znak. Še sreča. Skendi je imel oblečeno nekakšno zeleno fluorescentno majico, da sem ga, ko sem ga prvič prehitel, lažje opazil. Pri teh majcenih avtomobilčkih sta zanimivi dve stvari - da ima zelo nizko težišče in se torej ne moreš prevrniti (ali pa zelo težko) in da ima direkten volan. Kaj pomeni direkten volan? Ste v kakšnem starejšem filmu (glede na to, da ste bralci Parka mlajši ljudje, današnji tovarnjaki imajo pa servo volane) videli kakšnega tovarnjakarja, ki je imel roki kot deblo debeli? No, to je direkten volan. Težko ga sučeš, zato pa čutiš vozilo in čutiš cestišče. Res. Božansko. Vožnja traja deset minut, na progno spustijo le pet voznikov

hkrati. V prvi rundi sem bil spodaj podpisani najboljši, vse sem prehitel najmanj za en krog (Skendija za štiri, je vozil tako počasi, da se mu tudi zavore niso vklopile, če je poskusil zavirati!). Kaj naj rečem. I am the best. Grdin mi je sicer delal težave, a se nisem čutil ogroženega. Uroš je bil dokaj hiter, a se tudi ni mogel povsem odločiti, kateri pedal bo pritiskal, Vuica pa je bil takoj za Grdinom. Šini, ti si zmešan, je bil prvi komentar, ko smo sneli vroče čelade. Kratka pavza, da smo spili kavice, uredili vtise, umirili srčke in, hajd, v nove kroge. Organizator nam je podaril dve rundi. Ena runda stane 1.500 SIT, traja pa deset minut. Rekord proge je 25.38 s, moj najhitrejši krog je bil 29.820 s. Pa izračunajte. Skendi je npr. vozil 68.57 s. Pa da se ne boste norčevali iz človeka. Saj ni sam kriv!

Druga runda je bila totalni adrenalin. Grdin se mi je nalimal na rit in ni in ni popustil. Za njim je našel Vuica. Oba sta kričala, naj se umaknem, vsi trije pa smo vpili na Skendija. Grdin si je ogledal nekakšen načrt zaviranja, obešen pri pultu in je rulau. Res. Pred šikano sem se mu moral umakniti. Ni šlo. Mimogrede me je prehitel še Vuica. Fak. Vozilca letijo malce manj kot 50 km na uro in so vsa enako hitra, torej moraš čakati le na napako. Grdin je precenil hitrost v fajfi, zasukalo ga je okrog in okrog, Vuica ga je nasadil čelno. Sam sem švignil mimo in nasadil Brigito, ki se ni dovolj hitro umaknila. Mojster nas je vse tri daljinsko izključil, da smo vozili z desetino hitrosti; Skendi nas je prehiteval kot za šalo, Brigita pa njega. Uroša nekako niti opazil nisem. Verjetno je prijazen voznik, če bi vpil, kot smo vpili mi, bi si ga zapomnil. OK, mojster se nas je usmili in nam vrnil moč, a je deset minut vse prehitro minilo. Vuica, Grdin in spodaj podpisani smo se z blaznostjo v očeh spogledali, pobrskali po žepih, izvlekli denar za dodatne kroge in si dali duška. Vozili smo, kot bi bili drug na drugega pripeti z vrvjo, pri najmanjši napaki vodilnega se je vrstni red zamenjal. Uroš je skakal po progji in iskal najboljše posnetke. Enkrat sem poskusil pomahati, a bi me kmalu zabrisalo s proge. Karting zahteva celega človeka. Še posebej, če za tabo našiga Grdin in kot blazen kriči, naj se mu umaknem, za njim pa še bolj na moč vpije Vuica, ki je v tretji rundi prevozil najhitrejši krog 2790 s. Šla sta mi že tako na živce, ko sta se rinila mimo, da sem ju kot v filmih poskušal zriniti med gume. Samo še pretep z rokami je manjkal, res. Na koncu sva se z Vuico zaletela in sprijela. Uroš pa je poslikal že ves film. Na žalost. Na cilj smo se privlekli morda kakšnih tri kilometre na uro. A ne zato, ker bi bili utrujeni. Mojster nas je spet izklopil ...

Če ste vsaj približno tekmovalni, priporočam. Povabite svojega šefa ali partnerja in mu na karting progji pokažite, kaj znate. Če vas bo pritegnilo, kot je nas, boste ali brez službe ali brez partnerja, a boste uživali. Detajle dobite na www.indoor-karting.com.

tretji zaviralec Šini
fotografije Tomaž Grdin

Pripis odgovornega urednika: Vsaka podobnost med osebo v zeleni fluorescentni majčki in odgovornim urednikom je zgolj naključna, zlonamerna ali plod ekstremne domišljije pisca.

Pripis odgovornega urednika 2: Šini je od te številke naprej seveda samo še tretji zaviralec v odstopu.

pokrovitelj rubrike

jacomm
d.o.o.
KERAMIČARSKA DELA

HORVAT DAVID
Smrečnikova 22
8000 Novo mesto
t/f: 07 393 29 50
m: 041 639 422

Tujec. Negotov in kar nekako strašljiv občutek nas obhaja, ko skušamo prodreti v molk in skrivnost, v katere temo še ni uspelo nikomur prodreti. Negotovi smo zaradi tega, ker se zdi, da bi lahko edinole Anton Podbevšek sam govoril o motivih svoje navidez nerazumljive odpovedi poeziji. Pa še v to lahko bržkone podvomimo: morda niti Podbevšek ne bi znal dati odgovora na svojo uganko, zdi se, da je bila "skrivnost Egipčanov skrivnost tudi za same Egipčane". Nemara ga je vodila zgolj slutnja, da mora tako ravnati; ne bomo pa rekli, da se je to preprosto zgodilo samo od sebe (v smislu, da je Podbevšek izgubil svoj pesniški genij), kot radi rečemo, kadar ne najdemo pravega vzroka kaki stvari. Je Podbevšek vedel, kaj dela? Ga je brezno, v katerega je pogledal, potegnilo vase in ga spustilo ven šele takrat, ko je obljubil, da se ne bo več dotaknil peresa? Ali pa je raje zgolj s to zgodnjo prekinitvijo svoje pesniške aktivnosti onemogućil odomačitev svoje pesniške pozicije in ji dal, če že takoj razkrijemo vse karte, etični status. Strašljivost tega našega posega po drugi strani zaznamuje dejstvo, da je človek Podbevšek skorajda celotno svoje odraslo življenje ostal v grozljivi senci tega mladostnega dejanja. Podbevšek je dobesedno moral iti skozi neko radikalno transformacijo, če se smem tako izraziti, in potem živeti s to odpovedjo. Poleg tega se Podbevška držijo same protislovnosti in nejasnosti: komentatorji se ne morejo strinjati niti glede tega, ali je del nacionalnega "kanona" ali ni. Tisti, ki o tem neposredno sodijo, se ne morejo strinjati glede tega, ali si Podbevšek sploh zasluži, da bi bil del tega kanona. Če ga že uvrščajo med upoštevanja vredno literaturo, ni jasno, kam naj bi ga uvrstili. Je to futurizem, ekspresionizem ali nadrealizem? Njegov Človek z bombami je tak, da mu Vidmar nameni oznako "strašno", eden izmed mlajših interpretov pa mu pripne kar oznako "kozmično" - kar pa je spet dvoumno: po eni strani beseda kozmos namiguje na tisto, kar nam je vsem skupno in kar nas vse presega, nekakšna univerzalnost torej. Po drugi strani pa je kozmično tudi bitje, ki prileti iz kozmosa in se (vsaj v znanstveni fantastiki) pojavlja v dveh temeljnih tipih aliena. Lahko je odrešitelj, prinašatelj univerzalnega sporočila, ali pa bitje groze, s katerim ne le da ne moremo vzpostaviti nikakršne komunikacije, ampak se moramo z njim spopasti za življenje ali smrt. "Kozmično" lahko seveda pomeni preprosto nekoga, ki je "za luno", kot se reče, "čudak" torej. Vendar igrajo tudi norci v zgodovini človeštva precej dvoumno vlogo: so namreč ravno tisti, ki vedo skrito resnico, so nosilci potlačene vednosti (npr. "dvorni norčki"). Vse te dvoumnosti so v ozadju zavrnitve, ki je doletela Podbevška, zavrnitve, ki je prišla, če že ne naenkrat, pa vsekakor iz vseh strani, počasi in zanesljivo. Prav grozljivost, ki se lepi na tega človeka in pesnika, je tisto, kar žene k pojasnitvi.

Zavrnitev. "Rodil sem se prezgodaj", naj bi nekoč izrekel Podbevšek. Literarna teorija to isto misel izrazi takole: Njegova poezija je rez v neko zaporedje, ki bi moralo biti nujno v razvoju moderne umetnosti: v trenutku, ko je bila slovenska scena še vsa v svoji nacionalnoideološki fazi, je Podbevšek prehitel razvoj dogodkov s tem, da ni šel v esteticizem, ki je bil pri drugih narodih nekakšen zgodovinski pogoj za nastanek avantgard. No, komentatorji kljub temu priznavajo, da se je v esteticizem do neke mere spustil že Cankar. Torej bi bilo potrebno Podbevška uvrstiti med tri velike figure slovenske literature: Prešern - Cankar - Podbevšek; to bi bila torej tista linija, ki bi morala biti kanonizirana kot tista, ki je slovensko literaturo vodila vedno naprej, čeprav ji glavna struja ni vedno sledila. Krog okrog Vidmarja, na primer, ki je vztrajal pri tem, da je najprej treba iti v esteticizem, se je na koncu vendarle izkazal kot (še vedno) narodno prebuditeljski. Ta zahteva je beg pred breznom nacionalnega, ki ga odpre Podbevšek s svojo univerzalno pesniško strukturo. Da bi razumeli Podbevškovo subverzijo, je nasploh potrebno podvomiti o tezi o Slovenkah in Slovencih kot narodu, ki so ga pri življenju obdržali kulturniki. Kulturniki so se - in se še vedno - prej držijo načela: "(Tuji) oblasti damo vse, samo da obdržimo našo, slovensko besedo." S tem se je ravno onemogočal pravi politični boj za nastanek nacije, boj, ki se je konec koncev vendarle izbojeval na političnem področju, kamor tudi sodi. Kultura je igrala, če uporabimo staro Marxovo formulo, vloga opija za ljudstvo. Ideologi so trdili, da "narod še ni zrel za poezijo Podbevškovega tipa", v kar pa moramo podvomiti, saj je narod tako množično obiskoval obiskoval Podbevškove nastope, da ga po številu poslušalcev tudi danes le redko kdo premaga. Res je nekaj drugega: ravno razumniki in kulturniki, zaviti v svoj narodno prebuditeljski ovoj, so bili tisti, ki niso bili dovolj zreli za nastanek nacije, kaj šele "kozmično" umetnost Podbevškovega tipa. Podbevškova poezija je bila - po začetnem bumu - potlačevana na obrobje in v obskurnost nekega literarnega čudaštva, kljub občasnim in vedno zelo previdnim refleksijam znotraj literarne vede. Podbevškova poezija tako ni sprožila kakšne revolucije, ampak je zgolj sprostila neko polje, četudi je le-to ostalo bolj ali manj prazno. Vsi Podbevškovi učenci so se prej ali slej obrnili od njega, med njimi Kosovel, ki ni mogel prenesti "Podbevškovega klavirja, ki v suhem ritmu igra kot motorno kolo". Sam Podbevšek naj bi se odvrnil od Podbevška, vsaj po dvomljivem Vidmarjevem pričevanju v *Obrazih*. Tako naj bi o Človeku z bombami, svoji edini zbirki pesmi petdeset let kasneje dejal: "S knjigo se ne strinjam več!". Morda bi sam Podbevšek - glede na nerazumevanje, ki ga je doživel - najraje videl, da bi držala ugičanja in sumničenja o tem, da naj bi bil pravi avtor neki Cvelbar, ki se ni vrnil iz fronte, Podbevšek pa naj bi mu pesmi zmaknil iz nahrbtnika. Po drugi strani pa se dogaja, da se pri velikih dosežkih vedno podvomi v avtorstvo (npr. Shakespearovo), čemur pa ni v tolikšni meri kriva zavist, ampak prepričanje, da vrhunski dosežki ne pripadajo preprosto nekemu avtorju oz. geniju, ampak so skupna last in produkt človeštva. Pa vendar gre pri Podbevšku v nasprotju s tem utečenim mnenjem za neko enkratno, neponovljivo in zgolj njemu pripadajoče dejanje.

Bistvo avantgarde. Tako bistveno vprašanje Podbevškove poezije in zgodovinske avantgarde ni tematika nacionalnega kanona, kakor menijo nekateri komentatorji. Tematika kanona je ravno tisto vprašanje, ki postane ob avantgardni umetnosti irelevantno. Avantgardna gesla o tem, da je potrebno zažgati muzeje in uničiti kanonizirane avtorje, namreč uprizarjajo samo zažigalsko in nasilniško prakso institucij, ki odločajo o tem, kateri avtorji so primerni. Specifični izraz tega avantgardističnega humorja, ki se otroče poigrava s kanonom, je anekdotično Podbevškovo slavljenje pesnika Koseskega, ki je takrat sicer izrazito zasmehovan. Kanoniziranje namreč poteka prav tako uničujoče - daleč od tega, da bi bilo nevtralnno in neideološko - s tihim delom kulturniških cenzorjev, ki igrajo funkcijo "potlačitvene instance" neprimernih stvaritev. Tako so bila v tišini nekega pisma zavrnjena Podbevškova Žolta pisma, ki pomenijo prvi avantgardistični tekst v slovenski literaturi! Kaj je futuristični, zgolj manifestni "zažig" muzejev, knjižnic in galerij v primerjavi z dejansko cenzuro, ki se vrši nad neprimernimi in neprimerljivimi umetninami! Kolikor je avantgardna zgodovinska, ni v razmerju s preteklim, ampak prej z zgodovinskim dogajanjem, v katerem se ustvarja, in v razmerju s prihodnjim, z "novim", ki mu skuša narediti mesto. Bistvo avantgarde torej ni (zgolj) v rušenju starega; avantgarda hoče očistiti polje umetnosti, ga zvede na njegove osnovne elemente in se poigrava z njimi - šele tu lahko nastane kaj novega, pa četudi bo to "zgolj" nov model Ferrarija. Očitek zastarelosti, ki jo kritiki tako zlahka pripisujejo zgodovinski avantgardi, s tem zgreši svoj namen: avantgarda namreč natanko ve, da je zastarela že s samim trenutkom, ko se pojavi. Ravno zaradi tega je bil privilegirani objekt pozne avantgardne umetnosti drek: le-ta namreč, kot vsi vemo, začne svoj razkroj že v trenutku svoje pojavitve. S tem je potrebno tudi zavrniti trditev, da naj bi bila za avantgardno umetnost značilna vera v progres, v stalni napredek človeštva. Prava umetnost se zaveda enkratnosti in neponovljivosti in samonanašanja svojega početja in tudi tega, da je lahko "polje", ki ga odstre, v trenutku spet zastro.

Dejanje. Pojdimo še korak naprej od te interpretacije avantgarde. Kakšen je razlog Podbevškovega umika iz pesniške scene in njegovega pesniškega molka, ki se mu ni odrekel in v katerem je vztrajal polnih 61 let, vse do svoje smrti leta 1981? Gre zgolj za resignacijo pesnika, ki se je znašel v slepi ulici ali za preiščljen in vnaprej načrtovan korak? Ne, pri molku Antona Podbevška gre za dramatično nujnost, ki naj dovrši njegovo "poezijo", tj. njegovo avantgardistično dejanje: pri štirinajstih izčrpa vse pesniške forme, pri sedemnajstih napiše prvo in zavrnjeno pesniško zbirko *Žolta pisma*, pri enajdvajsetih dokonča *Človeka z bombami* in praktično ne napiše ničesar več. Kot da je bilo povedano vse, kot da je molk edina še možna poezija. Še več, gre za odpoved; za etično dejanje odpovedi tistemu, kar mu je najdragocenejše, vendar ne zaradi nekakšnih višjih idealov (npr. političnega angažmaja), ampak iz zvestobe sami poeziji. Položaj poezije po prvi svetovni vojni je tako na moč paradoksen: zvestoba ji lahko izkažemo zgolj tako, da se ji odrečemo. Njegovo življenje po odpovedi poeziji tako ni bilo življenje heroja, ki se je odpovedal vsemu, da bi služil idealu, ampak se je odpovedal samemu idealu, ker mu je hotel biti do kraja zvest. Je življenje od vseh zavrnjenega Ojdira na Kolonu, ki preživi lastno smrt in z grimaso na obrazu zre v svojo bogato knjižnico svetovne lirike, iz katere je odstranil človeka z bombami.

Uroš Lubej

Opomba: Članek je bil prvič v nekoliko razširjeni obliki objavljen v *Rasti* 3-4, 2000.

Podbevškova uganka

Ort

Frano Arapović

Legend pod koši

Prve košarkarske korake naredi v Mostarju, leta '82 se preseli v Zagreb in 11 let igra za Cibono, kasneje sledijo še splitska Croatia Osiguranje, Zrinjevac in odhod v Italijo. Svoje košarkarsko znanje dve leti deli v Žalgirisu, se odpravi v Turčijo, zamenja še dve ekipi in podpiše pogodbo z novomeškim klubom. Največje košarkarske uspehe doživi v Ciboni, saj s soigralci osvojijo vse lovorike klubске košarke, ki jih ponuja Evropa. Bil je tudi redni član reprezentance bivše Jugoslavije, najraje pa se spominja finala olimpijskih iger v Barceloni 1988, kjer se srečajo z "Dream Team-om" in imeni, kot so Magic Johnson, Larry Bird in Michael Jordan. Pogovor z njim spominja na odprto enciklopedijo košarkarske zgodovine.

V svojih košarkarskih letih si sodeloval z mnogimi trenerji, srečeval si se z različnimi načini dela ... Kdo ti je dal največ znanja, imel nate največji vpliv?

Vsekakor moram najprej omeniti Mirka Novosela, ki mi je bil bolj oče kot trener, saj sem bil še otrok, ko sem prišel igrati v Zagreb. Normalno, tukaj je bil tudi Dušan Ivković, mislim pa da sem se največ naučil od pokojnega Kreša Čosića, z njim sem veliko delal, bil je tudi Šakota, dve leti sem delal tudi z Janezom Drvaričem, ki je resnično pravi košarkarski učitelj. On veliko ve in mi je zelo pomagal v moji karieri.

V Ciboni si igral z Draženom Petrovičem...

Ja, Dražen Petrović je bil nad vsemi, izvenserijski. Ne vem, če se lahko kakšen evropski igralec primerja z njim. Čeprav ni imel sreče, ko je odšel v NBA. Prišel je v Portland, kjer sta kraljevala Drexler in Porter, odločala o vsem. Ko pa je prestopil v New York Nets-e, je že po nekaj mesecih postal glavni igralec. Po mojem mišljenju bi bil med najboljšimi petimi igralci NBA, če bi še igral.

Kaj pa ostali evropski igralci?

Seveda moram omeniti Kukoča in Divca, ki prihajata iz prostora bivše Jugoslavije, tukaj je tudi Sabonis, po mojem mnenju so to najboljši igralci, kar jih ima Evropa. Je tukaj še nekaj dobrih igralcev, vendar ti trije izstopajo.

V letošnji sezoni si podpisal za KK Krka Telekom...

Krka je nepričakovano osvojila lansko državno prvenstvo in tako vstopila v Evropo. Sama evropska liga, ki jo igramo, zahteva starejšega in izkušenejšega igralca, in tako je prišlo do dogovorov in podpisa pogodbe. Tudi meni je bila želja priti v Krko, saj sem slišal, da je to dober klub, ki je narejen na zdravih osnovah, Novo mesto je blizu Zagreba in tako sem se hitro dogovoril z upravo kluba. Seveda bomo na koncu sezone ugotovili, ali je bila ta odločitev pravilna ali ne.

Kako se po tvojem obnašanja klub v Supro ligi, koliko časa misliš, da rabi za dozorevanje, s tem mislim na upravo, igralce, pogoje treninga...

Krka je mlada ekipa in seveda so s tem povezani določeni problemi, vendar mislim, da dobro igramo, priti moramo med osem ekip, da se uvrstimo v nadaljnje tekmovanje in sem prepričan, da nam bo to uspelo. To je seveda velik uspeh za klub, moram pa omeniti, da sem prvič igral evropsko ligo 82. leta s Cibono. Takrat smo imeli deset tekem in deset porazov. Leto kasneje smo imeli več zmag kot porazov, naslednjo sezono pa smo osvojili vse, kar se da osvojiti v klubski košarki. Krka ima letos še vedno šolo, v domačem prvenstvu moramo igrati finale z Olimpijo in se s tem že uvrstiti v Evropo v prihodnji sezoni. Seveda potem pridejo še okrepitve in takrat bo prišel čas, da Krka vstopi v Evropo kot klub, ki bo nekaj pomenil. Letos pa gre še bolj za spoznavanje načina igre, sodnikov ... Navaditi se moramo na velike dvorane, v katerih igrajo ostali evropski klubi. Tudi ostali spoznavajo nas in naš način igre, s tem pa si ustvarjamo ime, in ko enkrat imaš ime, je precej lažje.

Kako doživljaš poraze v Supro ligi, kako to vpliva na ekipo, koliko časa traja, da se 'poberete'?

Pravzaprav nimamo časa, da bi se pobirali. Enostavno ne moremo razmišljati o porazih, ker nas že čez nekaj dni čaka druga tekma, na katero se moramo pripraviti. Seveda nam trener pove o napakah, ki smo jih naredili, vendar sedaj ni čas za razmišljanje, kakor tudi ne za proslavljanje.

Na tekmi proti ekipi Bayerja je na tribuni sedel Stojko Vranković. Je bil to zgolj prijateljski obisk ali pa se uprava kluba dogovarja za nakup še enega viokega centra?

Ja, on je moj dober prijatelj in to je bil zaenkrat zgolj prijateljski obisk, če bo imel še kaj prostega časa, bo ponovno gost na naših tekmah. Rad gleda košarko, potem greva skupaj na pijačo. Obstaja tudi možnost, da v drugem delu sezone zaigra za Krko, nikoli se ne ve. Tudi sam imam izkušnje, ko sem nepričakovano menjal klub. Vse je možno ...

Katero tekmovanje se ti zdi pomembnejše, Supro liga ali državno prvenstvo?

Vsekakor je za nas bolj pomembno državno prvenstvo. Moramo biti realni in se zavedati, da je final four za to ekipo previsoko, igrati pa moramo oba finala v državnem prvenstvu, tako ligaško kot pokalno.

Si upaš napovedati rezultate finalnih tekem?

To je težko. Nikoli ne veš, če bodo vsi igralci zdravi in seveda v formi. Napovem lahko le, da bosta v obeh finalih igrali ekipi Olimpije in Krke.

Kaj pa Pivovarna Laško?

Mislim, da je Pivovarna padla v prazen prostor, kakor zdaj to vidim. Imajo dobro ekipo, tudi dobrega trenerja, ampak gledano od zunaj mislim, da jim v ekipi nekaj ne gre. Če bo trenerju uspelo odkriti izvor te bolezni, ne vem. Ekipa ne daje toliko, kolikor je vredna. V drugem delu prvenstva bodo igrali bolje in lahko se zgodi, da bomo tudi mi imeli z njim probleme.

Si zadovoljen s svojo igro v Krki?

Ne, nisem. Resnično nisem zadovoljen. Mislim, da lahko ekipa, kakor tudi jaz, igramo veliko boljše. Vendar še enkrat poudarjam, da je to nova ekipa in da smo sedaj dojeli, kako je potrebno igrati v Evropi. Ne smemo razmišljati o najmočnejših klubih, osredotočiti se moramo na tiste, ki jih lahko premagamo, na Belgijce, Partizan. Vem, da lahko igramo še veliko boljše košarko.

Se ti zdi slovenska liga premalo močna, je premalo klubov, ki bi se lahko enakovredno borili za naslov državnega prvaka, pokalnega zmagovalca?

Ne bi rekel, da je premalo močna. Pogledaj, v vseh teh republikah, ki so nastale iz bivše Jugoslavije, so tri, štiri ekipe, ki izstopajo. Kraški zidar je premagal Pivovarno z dvajsetimi koši razlike. Danes vse ekipe trenirajo dvakrat dnevno in če ne greš v tekmo sto procentno, imaš lahko z vsako ekipo težave. Če podcenjuješ ekipo, je vsaka neprijeten nasprotnik, še posebej na domačem igrišču.

Na tekmah zadeneš tudi trojko, je to tvoja izbira ali napotek trenerja?

Lahko zadenem trojko, če ostanem sam, čeprav to ni rešitev za ekipo, da mečem trojke. To je predvsem naloga manjših igralcev, je pa res, da bom od petih poskusov trikrat zadel. Je pa popolnoma jasno, da ne bo cela ekipa čakala na moje trojke in upala, da bom jaz odločil s trojkami tekmo. Trener pa mi pravi, naj mečem, če se slučajno najdem sam za črto. Če pa prvič trojke ne zadenem, ne bom kasneje poskušal z metanjem za tri točke.

Si izkušen igralec, igral si v mnogih dvoranah, kakšna se ti zdi novomeška publika?

Publika je odlična in se ji zahvaljujem za podporo. Gledalci so bili enkratni, ko smo igrali proti Olimpiji, ves čas tekme so nas vzpodbujali, ko smo igrali proti Efesu Pilsnu ...

Na igrišču večkrat miriš igralce, poskušaš pripeljati tekmo do konca brez nervoze, se pogovarjaš s sodniki...

Tukaj sem najstarejši. Popolnoma drugače je, če jaz rečem sodniku kakšno besedo ali če to naredi mlajši igralec. Ni nam potrebno izgubljanje energije za stvari, katerih ne moreš spremeniti. Osredotočiti se moramo na igro. Je pa res, da me vsi poznajo, tako sodniki kot gledalci v dvoranah. Ne maram tudi, da bi prišlo do nesporazumov med soigralci. Tega ne bom nikoli dovolil. Najpomembnejše je, da smo ekipa, ker košarka se igra pet na pet, v naši ekipi pa tudi nimamo zvezdnika, ki bi sam odločal tekme.

Si zadovoljen s sojenjem v državnem prvenstvu, imaš mogoče občutek, da sodniki ne sprejemajo pravih odločitev?

Na vsaki tekmi, ki jo igramo v državnem prvenstvu, smo favoriti. Sodniki gledajo drugače nas kot ostale ekipe in povsem normalno je, da nam včasih ne piskajo vsega. To popolnoma razumem. Igral sem že veliko prvenstev po Evropi, vendar nisem opazil, da slovenski sodniki svoje delo opravljajo manj kakovostno kot drugje. Vsi delamo napake, mi in oni. To je popolnoma normalno. Nobeden ne pride na svet že naučen, tako tudi ne sodniki.

Se ti zdi Krka perspektiven klub, ki dobro dela, se ukvarja z mladimi?

Kolikor vem, ima klub ambicije tudi v prihodnosti, pripeljali so nekaj mladih igralcev, dobro delajo. Pred kratkim so mladinci Krke za 38 košev premagali mladince Olimpije. To pomeni, da se z mladimi dobro dela. Klub ima zdrave temelje ...

Kakšni so tvoji košarkarski načrti?

Do konca sezone bom igral v Krki, potem pa bom videl, kako bo. Če bomo zadovoljni z mojo igro in če bom lahko zdržal tempo treninga, bom ostal. Vsekakor pa se na igrišču ne bom blamiral in brez veze podaljševal svoje kariere. S svojo dosedanjo igro sem si ustvaril ime in bi bilo nezrelo, če bi poskušal na silo nadaljevati.

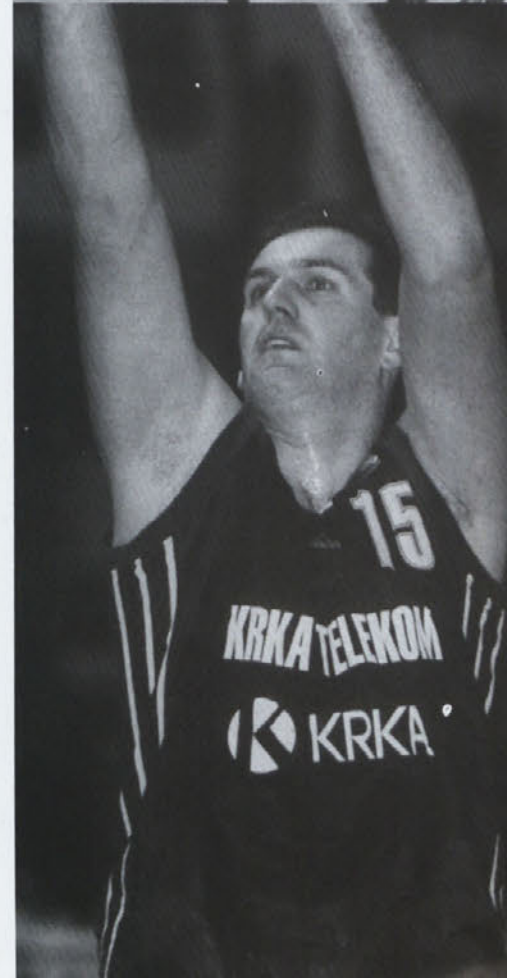
Si upaš napovedati državnega prvaka letošnjega prvenstva?

Igrali bomo v finalu, tam pa se lahko zgodi vse.

S svojim obnašanjem na igrišču dokazuje športno zrelost, publika ga spoštuje in ga ima rada, njegove ustvarjalne poteze pa same hvalijo inteligenco in smisel za humor v pravem trenutku. Frano je športnik, da ga lahko iščeš z baterijo.

S spoštovanjem, veseljem in razumevanjem se zahvaljujem za pogovor.

Rok Otočec

Benett Davison

FOTO
ASDA

Ohranjamo vaše spomine

Glavni trg 1, Novo mesto (07) 337 28 70
Novi trg, Novo mesto (07) 332 33 66
Podbevškova ulica 4, Novo mesto (07) 393 02 50
Trg svobode 9, Sevnica (07) 814 14 96
Cesta krških žrtev 141, Krško (07) 488 04 14
Cesta zmage 34, Zagorje (03) 566 85 10

More or less: etika in estetika v sodobni arhitekturi

7. beneški arhitekturni bienale

V začetku novembra se je končal sedmi arhitekturni bienale v Benetkah z naslovom *Citta: Less Aesthetics More Ethics*. Organizatorji so tokrat tradicionalno lokacijo v Giardini razširili na Arsenale. Z razširitvijo organizatorji tudi formalno nakazujejo ločitev od "sejemskega" koncepta Giardinov in se odločajo za pomensko drugačen pristop. Razstavne površine so tako povsem neobvladljive - na 12.000 m₂ zaznaš samo tisto, kar zares hočeš videti.

Naslov *Citta: Less Aesthetics More Ethics* napoveduje bolj urbanistično usmeritev od prejšnjega bienala, išče odgovore na hitre transformacije družbe, razmislek o arhitekturnem pristopu do množice informacij, želi vzpostavljati odnos do hektičnih procesov rasti mest, kot so Mexico City, Calcutta, Manila ...

Nacionalne predstavitve v Giardinih so tradicionalno predstavitve najuspešnejših arhitekturnih dosežkov države. Avtorji predstavljajo posamezne arhitekture, ki ne izražajo nujno odnosa do problemov; zelo redko se zdi, da selektorji vedo, kaj je naslov bienala. Kot da je tema prezahtevna, vizije za celostno oblikovanje mest so preživete, v iskanju odgovorov pa smo arhitekti velikokrat brez idej. Španija je tako dobila nagrado za "najboljši tuji paviljon". Imeli smo priložnost videti množico projektov v obliki maket in posterjev, vendar se zdi, da tudi španska arhitektura ne rešuje globalnih vprašanj bienala: odnosa med stavbo in mestom in problemov transformacije družbe (prenaseljenost, depersonalizacija, nenadzorovana rast mest, razmišljanje o praznih prostorih mesta ...).

Slovenija nima svojega paviljona in razstavlja v mestu, v galeriji A+A. Predstavlja se Vojteh Ravnikar s svojim zadnjim delom, knjižnico v Novi Gorici. Eden najboljših slovenskih arhitektov je korekten, njegovi projekti so etični. Slovenija je pregovorno previdna; ničesar eksperimentalnega in ničesar v zvezi s temo, splošen konsenz pa je, da je mednarodni prikaz Ravnikarja upravičen.

V Giardinih je najkvalitetnejša prezentacija na vstopu v Italijanski paviljon, kjer izbrani arhitekti na videu govorijo o arhitekturi - popolnoma izčiščena arhitekturna etika, brez prisotnosti podobe. Zanimivi so tudi rezultati online natečaja *Citta: Third Millenium international competition of ideas*, kjer so avtorji razmišljali o evoluciji in transformaciji mesta tretjega tisočletja na abstraktnih primerih.

Bienale, posebno Giardini, daje vtis popolne konfuzije, posamezne države nimajo izdelanih meril kvalitete, večina se še vedno bojuje z vseobsegajočo idejo umetnosti, drugi s popolno vizualizacijo, ko je podoba pomembnejša od vsebine. Na razstavi take razsežnosti je to pričakovano in je na nek način odraz heterogenosti procesov v družbi, vendar razstavljeno v nasprotju s cilji organizatorjev nima pomenskega, ampak vizualen efekt. Informacije se spreminjajo tako hitro, da je zaznavna samo podoba, etika je redkost, ki si je ne more privoščiti vsak.

Vstop v Arsenale ponuja navidezno bolj osmišljeno podobo, prostor glavne stavbe Corderie obvladuje "video wall" - inštalacija na 280 metrov dolgi steni, ki prikazuje temo bienala: mesto, ki se izmika vsem pravilom, klasifikaciji in poenostavitvam; mesto nasprotij. Ob tem tematskem poudarku si sledijo bolj ali manj uspešni poskusi različnih ustvarjalcev, kvaliteta je v arhitekturnih poskusih, ki obravnavajo "sustainable building" (arhitektura, ki se skozi čas prilagaja uporabniku), problem brezdomcev, zložitve sisteme bivanja, odnos do človeka in narave v mestu ... Zlatega leva za "najboljšo interpretacijo teme razstave" je dobil Jean Nouvel za predstavitev interakcij stavbe, njenih stanovanj in ostalih opazovalcev. Obravnavana je socialna gradnja iz leta 1987, ki uveljavlja drugačen način bivanja in s tem odnos do socialnih dejavnikov stanovanjske arhitekture, izjemen primer "sustainable" gradnje. Postavitev brez koncepta je v Giardinih pričakovana, v Arsenale pa samo kvantitativni presežek.

Vizionarska pozicija arhitekture je dokončno postala utopična, arhitekturno razmišljanje o realnosti se ne spreminja tako hitro kot realnost sama. Transformacije sveta so tako nenadne, da so odgovori, ki jih ponuja arhitektura, lahko samo parcialni, ker pa je še vedno (razen na teoretičnem nivoju) omejena na udejanjanje v realnosti, vedno znova razmišlja o svoji realizaciji - ravno zaradi heterogenosti so legitime različne rešitve. Vprašanje bienala je vprašanje o pomenu in vlogi arhitekture, veliko arhitektov je pokazalo, da o tem ne želi razmišljati. V Benetkah so nam v odgovor svetu podob ponudili še več estetike in še manj etike.

Petra Ostanek

Gledališče Ragov log

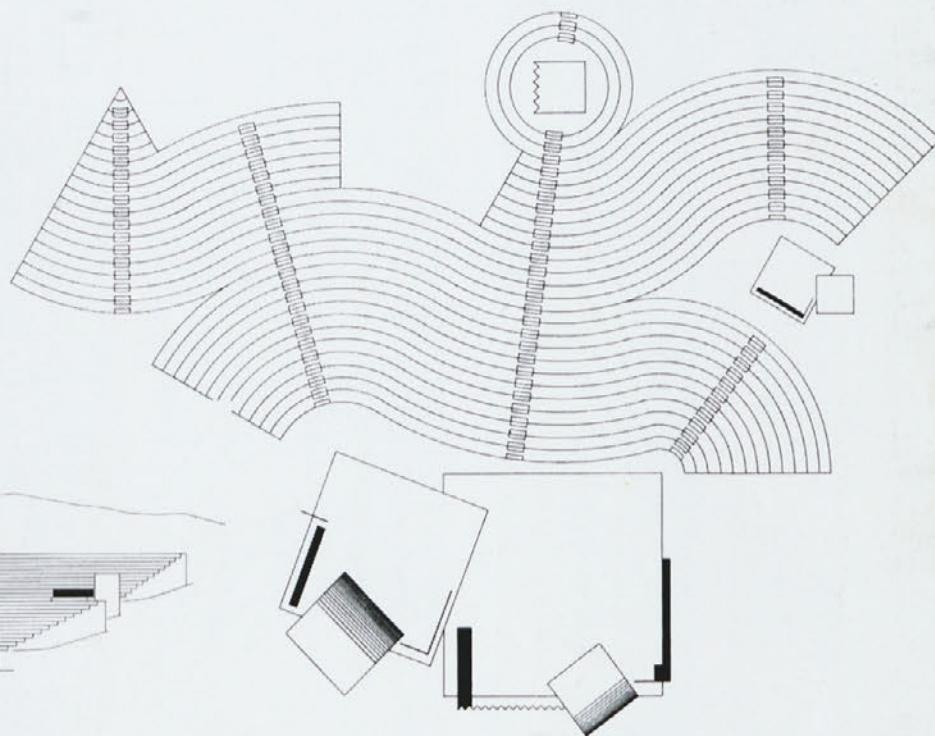
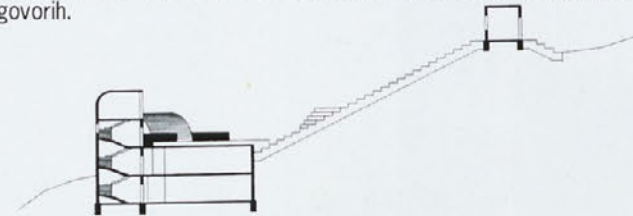
Nov novomeški gledališki objekt na prostem je zleknjen na idealno nagnjeno jugozahodno pobočje griča ob Ragovem logu nad reko Krko, ki z jezusa semkaj še spušča nekaj malega svojega žuborenja. Od tu se očem odpre veličasten, slikarja vreden pogled na mesto in okolico vse tja do straškega hribovja in Kočevskega Roga, staro mestno jedro s Kapitljem in frančiškanskim samostanom in oblivajočo ga reko pa je prav na dosegu roke. Le droben sunek pogleda v stran je grmski grad. S temena griča pa se oči spogledujejo tudi z vinsko Trško goro in njeno cerkvo, nekaj bolj zadaj je Stari grad, na drugi strani pa včasih v kopreno zaviti Gorjanci. Seveda tudi vedute na ta grič z mestne strani, posebno s kandijskega mostu, dobijo z gledališčem svoje novo žarišče.

Gledališče se nahaja pravzaprav v samem epicentru Novega mesta, med mestnim gozdom na eni, srednjeveškem mestnim predelom in reko Krko na drugi strani ter novodobnimi stanovanjskimi naselji na tretji. Z vozili je do provizoričnega parkirišča na dnu severnega pobočja griča prostor dostopen po Ragovski cesti, ki se navezuje na Vzhodno cesto, za pešce pa raje s sprehajalne poti, ki poteka skozi Ragov log ali celo kar čez reko Krko iz starega mestnega jedra preko brvi nad Seidlovim jezom ter nato skozi parkovno ureditev na pobočju pod gledališčem. Pobočje griča, kjer biva gledališče, je v poletnih dneh osončeno, na severovzhodni strani pa zavetje daje šumeč, v jeseni barvit gozdič. To gledališče tako ne izkorišča le ustvarjenih danosti našega mesta, pač pa tudi dobrohotne naravne, ki z božajočim soncem, nežnim vetričem, prijetno temperaturo ter sem ter tja nekaj dežnimi kapljami tu vladajo nekako od aprila do oktobra, ko je torej tak objekt moč zlahka izrabljati.

Objekt je namenjen scensko nezahtevnim gledališkim oziroma plesnim predstavam, koncertom, filmskim projekcijam, neozirajoč se na to pa je seveda tudi ena privlačnih mestnih destinacij zaradi lepega razgleda, ki se tu ponuja, in spremljajoče gostinske ponudbe v okviru objekta. Arhitektura konstrukcijsko nezahtevnega objekta, ki nima predvidenega niti občasnega prekritja, omogoča dobro slišnost in vidnost ter enostavno uporabo tako s strani nastopajočih kot opazujočih. Povsem na temenu griča je tudi manjši krožni amfiteater za okoli 150 gledalcev.

Edini vhod na objekt za gledalce je vidno poudarjen s kubusom, ki služi tudi kot orientacijska točka, najdemo pa sicer tu prodajalno kart, projekcijski prostor ter režijo. Večina gledalcev se v teatru z nagibom dobrih 25 stopinj nahaja v radiju do 20 metrov od odra, najbolj oddaljena sedišča pa so 35 metrov od glavnega odra. V celoti gledališče z dvema odroma, ki aludirata na srednjeveško mestno jedro, nudi okoli 1500 sedišč, od katerih jih 1200 gravitira na večji oder, 300 sedišč pa na manjšega, ki je postavljen nekaj višje in namenjen manjšim dogodkom. Pod delom velikega odra in stolpiču ob njem so servisni oziroma spremljevalni prostori (prostori za nastopajoče - vadbena, maskirnica, garderobe, sanitarije ter tudi skladišče, garaža in upravni prostori ...), pod drugim delom odra in v nižjem stolpiču pa je gostinski lokal - vinoteka. Tudi del velikega odra se v času, ko ni predstav, opredeli kot gostinska terasa, sedišča gledališča, ki z razgibanostjo in razigranostjo posnemajo tok Krke in njena vlitja ter jih prepredajo vertikalne komunikacije, pa se tedaj preobrazijo v prostor, s katerega obiskovalec ne ogleduje predstave, pač pa mesto in okolico ter se tu zato ljudje morejo zbirati skozi cel dan ob pogovorih.

Tomaž Levičar
341.541@insert.si

V DECEMBRU

pri Založbi GOGA

v Literarni zbirki GOGA

izideta

Samo Dražumerič
Fantazija smehljajev

Fantazija smehljajev

Samo Dražumerič

Nenavaden, včasih naporen, a nedvomno zanimiv in tudi duhovit prozni prvenec. Avtor skozi fantastiko in esejslično neposrednost niza etične in eksistencialne dileme odraščajoče generacije. V besedilu so skriti pravi lirični biseri, gre pa bolj za izpoved kot pripoved, psihološko poglobljen izris družbe skozi subjektivne oči mladega pisatelja.

(iz spremne besede Marijana Doviča)

Življenje je v bistvu majceno darilo, čokolada Milka ali kaj podobnega. Na začetku dobimo vsi točno 100 gramsko Milko z drobljenimi lešniki in rozinami. Nekateri jo pojedjo vso naenkrat, drugi samo polovico in ostalo spravijo za kakšno drugo priložnost.

Maja Razboršek

Pretanjeni razbor

Pretanjeni razbor Maje Razboršek, zbirka pesmi s spremno besedo Cirila Zlobca. Med branjem se zalotimo, da hkrati, ko beremo Majino poetično izpisano avtobiografijo, prebiramo vse bolj in bolj tudi svojo lastno, včasih tudi z grenkim priokusom, da so prav ti in takšni trenutki, vzgibi itd. odločilno jedro tudi našega lastnega življenja, ne da bi se doslej tega zavedali.

GREZILO

*Moja usoda
kot medeninasta utež binglja
na ravno prav debeli vrvi:
grezilo.*

*Vsak nihaj,
pa naj bo še tako silovit,
se naposled umiri
v navpičnost.*

Človek brez knjige je kot Tekumse brez tomahawka kot oblaki brez sonca kot ptič brez kril kot piškabrez ščegetavčka ko moški brez riti kot prsi brez bradavičk kot spermij brez repka kot prase brez kril. Človek brez knjige je kot vas brez cerkve Kristus brez križanja kot dež brez solz kot romeo brez julije kot avto brez poti kot pot brez potovanja ko spanec brez nj kot orgazem brez seksa kot oči brez pogleda kot krik brez tišine kot rit brez dreka kot noge brez smrad kot kralj brez simona petrova kot hrenovka brez senfa kot solata brez kisa kot želja brez nagona kot smeh brez humorja kiberseks kot fižol kot krompirjeva solata kot cvetača kot koleraba kot ohrovt. Človek brez knjige je ko Einstein brez relativnostne teorije kot Marx brez Hegla kot Lacan brez Freuda kot Aristotel brez Platona. Človek brez knjige je kot Podbevšek brez bomb kot Kimo brez Bačija kot miš brez mačke kot nogomet brez gola kot amerika brez clintona kot kučan brez drnovška kot delo brez kapitala kot znoj brez krvi kot ljubezen brez ljubimca kot renault brez katr kot deljenje brez preostanka kot pisava brez šumnikov

Jean-Leon Beauvois:

Razprava o liberalni sužnosti. Analiza podrejanja

Ljubljana: Krtina, 2000. Knjižna zbirka Krt (115), 229 str., cena 2.592 SIT.

Ali v dobi razglašenega liberalizma, osebne svobode, v dobi, ko naj bi posameznik kot zrela individualna oseba odločal o lastni usodi, lahko govorimo o sužnosti? Kakšni so mehanizmi, ki posameznika napeljujejo k podrejanju v vsakdanjih situacijah? Brez dvoma so to dovolj zanimiva vprašanja, da si privoščimo Beauvoisovo razpravo o podrejanju, ki nam postreže z interesantnimi, če ne že kar šokantnimi tezami.

V prvem delu, namenjenem vsakdanji psihologiji, avtor začenja z eksperimentalno potrjenima izhodiščnima ugotovitvama. Prva je, da zahodnjaki v vsakdanu prevelik pomen za ravnanje pripisujejo osebnošnim značilnostim akterja, četudi je ravnanje v resnici spodbujeno z zunanjimi razlogi, recimo družbeno vlogo, hierarhičnimi razmerji idr. To je posledica v družbi prisotne norme internalosti, tega, da osebo in njen značaj vidimo kot vzrok ravnanj, še več, ugotovljeno je celo, da so k internalni razlagi nagnjeni posamezniki dejansko uspešni in tvorijo vladajoči sloj. Ker pa do svojih internih procesov nimamo neposrednega dostopa, v resnici ne poznamo pravih določil naših ravnanj, v vsakdanji družbeni psihologiji prisoten kult internalosti pa nam vsiljuje popačene razlagalne modele; oziroma take, ki govorijo o družbenih koristih določenih ravnanj. Na ta način se oblikuje zahodnjaški psihološki (liberalni) ideal, katerega ključne poteze so internalnost (človek je sam vzrok svojih ravnanj), identiteta, diferencirana individualnost, samopotrjevanje in samozadostnost.

V drugem delu knjige razmišlja avtor o vsakdanjih pojmovanih svobode, seveda podvrženih eksperimentalnemu opazovanju. V avtoritativni situaciji (šef-delavec; raziskovalec udeleženec eksperimenta, učitelj-učenec, starš-otrok ...) se oseba v praksi skoraj vedno prisilno podredi in udejani nekaj, kar je v nasprotju z njenimi trenutnimi motivi. Najzanimivejši paradoks pa je ta: če v trenutku tik pred prisilno podreditvijo subjektu "podelimo svobodo", da

željenega ne stori, se zgodi nekaj nenavadnega. Podelitev svobode, ključni koncept Beauvoisove teorije, subjekta *ne odvrne* od podreditve, pač pa sproži racionalizacijo storjenega, v smislu: "ker sem se za to svobodno odločil, očitno ni tako slabo in v neskladju z mojimi interesi"; torej pravo spremembo prepričanja! In avtor ta eksperimentalno potrjeni koncept v tretjem delu knjige prenaša tudi na modele izvajanja oblasti. Tako nam na svojski način razkriva "perverzno" demokratičnih oblastnih praks, za katere je koncept svobode tako značilen, ki "ne le, da vplivajo na ravnanje, temveč sprožijo proces, ki mu sledi pozitivno ovrednotenje predpisanih ravnanj." Če je torej subjekt v diktaturi ali totalitarizmu sicer storil predpisano, tega večinoma ni ponotranjil, v liberalizmu pa v maksime najbolj verjame ravno tisti, ki ima od njih najmanj koristi ...

Ampak naj bo dovolj tega banaliziranja, *Razprava o liberalni sužnosti* je enostavno treba prebrati. Eno njenih najmočnejših prepričevalnih orožij je brez dvoma metodološka eksaktnost, ki odseva iz piščeve zavezanosti eksperimentalni metodi socialne psihologije, zavezanosti, ki mu narekuje tudi izstop iz ideološke navezave na postmarksistične koncepte družbe. Knjiga se bere na meji med "trilerjem" aktualnih populističnih družboslovnih pristopov in suhoparne znanstvenosti, ki sicer ne bi mogla prebiti ozkih akademskih krogov, tako da neposvečenemu bralcu (sklepati je mogoče, da je v resnici ravno zmerno obveščeni "humanistični" bralec pravi naslovnik te knjige) včasih malo preseda razčiščevanje kakšnih strokovnih razprtij. A v resnici nam prepričljivo izvedeni eksperimenti odstirajo nove vidike razumevanja tako individualne in kolektivne psihe kot tudi človeške "individualnosti" in seveda te "najboljše možne" ureditve sveta, liberalne demokracije. No ja, če ne drugega, ta ureditev vsaj omogoča objavlanje (in prevajanje) tovrstnih razprav.

Marijan Dovič

Klemen Pisk:

Visoko in nagubano prapočelo

Novo mesto: Založba Goga, 2000. Uredil Marijan Dovič, spremna študija Primož Zevnik, 91 str., cena 3.880 SIT.

Pri Založbi Goga je te dni izšla druga pesniška zbirka predstavnika najmlajše pesniške generacije Klemena Piska. Objavljal je v mnogih literarnih revijah (Dialogi, Sodobnost, Razgledi, Mentor, Nova revija ...), znan pa je tudi kot prevajalec iz poljščine (dve drami Karola Wojtyła, *Pred zlatarno* in *Brat našega boga*). *Visoko in nagubano prapočelo* je zbirka oseminšestdesetih pesmi, ki nekako nadaljujejo poetiko Piskovega prvenca. Svet arhaičnega in svet modernega še naprej ostajata svet pesnikove fascinacije. Zgodovina ga še vedno neustavljivo privlači, lirska resničnost postane subjektivna zgodba, ki nam odpira vrata v mistične svetove "demonске in srhljive" realnosti. Notranja struktura pesmi spominja na zgodbo, velikokrat celo na priliko, na nek način je skoraj realistična in blizu epski legendi. Znotraj te tako preprosto formirane strukture pa se skriva velik del postmodernističnih prijemov, kot so pastiš itd. Piskova poezija je lahko zaokrožena celota, katere temeljni steber in osnovno entiteto sestavlja zgodovina kot fantastika, ki se manifestira skozi ljudsko motiviko in mitske junake, lahko pa govorimo o medbesedilnosti, ki je tudi izmed sestavnih delov pričujoče poetike. Nekatere pesmi prav zahtevajo natančno branje, ki naj bo podkrepljeno z obsežnim literarnovednim znanjem. Jezik pri Pisku je tisti osnovni nosilec imanentne lastnosti celotne zbirke. Beseda, ki je ujeta v "radikalizirano epskost", je igra zvena in pomena, oba tako močno povezana, da ju ne moremo ločevati. Lep primer tega je pesem *Polž: "Solž, solž!" se dere. Vprašam ga, kaj / to pomeni, saj te besede še nisem slišal. "Ha ha, / ne veš, torej si norec ti, ne pa jaz! Ha ha, ne veš, / da se začetek besede Solženicin začenja na solž!" / Potem se zakadi v polža - ta je bil velik kot merjasec / - ga prime in meče ob trdo skalo, dokler ne izdihne. / Ubogi polž! Ni dolgo, odkar sem ga videl, kako zoba / tisto grenko travo in se pase med čebelami na bližnjem / griču.*

Piskova poetika ni vezana za usodno, bivanjsko problematiko, prav tako ni osebnoizpovedna, zgradba pesmi je odprta, avtor se ne poigrava z rimami, pač pa je pomembna melodija, kot "elementarna igra zvenov in pomenov". Pesniška metafizika mladega ustvarjalca je gotovo nekakšen spoj pozabljene zgodovine in njene fantastike, jezika, ki obuja epske prilike in nenazadnje arhaičnega eposa, pokazatelja nečesa "svežega" in novega. Mogoče je *Visoko in nagubano prapočelo* zbirka, ki začenja z odmikom od (v zadnjih letih) tako zelo ustoličene neomodernistične poezije pri nas, mogoče pa je samo inovativni poskus prodora v literarni svet novega, še formirajočega se pesnika.

Irena Svetek

Ker je tako majhna je nisem našel.

Knjigarna Goga, Glavni trg 6, Novo mesto, 07 393 08 02

zunanjim svetom, vpreženim v vojaško vpitje. Glas z radia je edina neposredna informacija te norije. Triška predstava je brez klišejev in patetike. Borut Veselko Gabrielleja igra kot normalnega človeka in ne kot izumetničeno karikaturu geja. Iz njunega odnosa se razvije lep, čist konec. Izteče se s pravo mero čustev, zadovoljstva in trpkega spoznanja. Če se v začetku z dokumentarnim posnetkom vojaških čet stopnjujeta jeza in nemir, konec to preljuje v nekakšen notranji mir, vendar pomešan z rahlim obžalovanjem. V predstavi se scena, kostumi in igra vsklajujejo v harmonično celoto, ki uspe vzpostaviti rahlo trpko atmosfero in se splaziti do gledalčevih čustev.

Magda Lojk

Gledališka kritika Poseben dan posebnih ljudi

V ponedeljek, 13. novembra 2000, je v Novem mestu v okviru gledališkega abonmaja gostovalo Slovensko stalno gledališče Trst s predstavo *Poseben dan* režiserja Dušana Mlakarja. Po istoimenskem filmu Ettoreja Scole iz leta 1977 je priredbo za gledališče ustvarila Giliolo Fantoni.

V ospredju je zgodba dveh nesrečnih ljudi - ženske, Antoniette (Lučka Počkaj) in moškega, Gabrielleja (Borut Veselko). Oba v to nesrečo potiska nasilno fašistično okolje pred drugo svetovno vojno. Ženska ne more biti ženska, saj jo omejuje lastna družina. Ne more izražati svojih želja, misli in potreb, ne more deliti nežnosti z grobim možem Emanuelejem (Gregor Geč). Gabrielle je homoseksualec, zato je brezposeln, na seznamu za izgon. Svetu v črnih srajcah ne more razkrivati svoje resnice in svojih čustev. Oba sta čustveno osamljena.

Ob Hitlerjevem obisku Mussolinija Antoniettina družina odide na parado. Ostane sama. Iz kletke ji uide papiga, ki se ustavi na oknu stanovanja v šestem nadstropju. Tu stanuje Gabrielle ... Zdaj se preko grobege spora na podstrešju ustvari njuna skupna intimnost. Ona neizobražena ženska, on pa razgledan moški, ki ji podari knjigo. On v njej vidi človeka, ki ga hoče sprejeti takega, kot je. Edinega človeka - tujca, ob katerem je lahko gej. Ona pa se ob njem prvič zave bede lastnega življenja. Praznine in nesmiselnosti, ki jo omejuje in zapira v družinsko kletko. Ob njem, ki je nežen in pozoren, spozna, česa v življenju nima. Šele zdaj spozna, da sploh ni srečna.

Majhno, stisnjeno, a vendar nekako varno in prijetno je njegovo stanovanje. Ustvarja zavetje pred zunanjim masovnim, črednim teptanjem individualnosti in intime. Njuna intimnost je definirana s tem

info Tocka

Lokalpatriot

sreda, 13. december, ob 20.00 uri

Potopisno predavanje: Vanuatu (Nemanič Matjaž in Teja)
Predavanje o malo znanem pacifiškem biseru in srečanju s čudovitimi ljudmi, ki še vedno zazibani v svoj čas živijo v sožitju s tropskim pragozdom, izgubljeni v razsežnostih Tihega oceana.

petek, 15. december, ob 21.00 uri

Urban Vibes (D.J. Philk) & Visual Vibes (Jurij Moškon)
Večer sodobne klubske glasbe (drum'n'bass, acid jazz, hiphop, art-house) ob video projekciji.

sobota, 16. december, ob 20.00 uri

Gledališče: Biblija - stara zaveza
Sloviti, edinstveni, humorni in neduhomorni *Dejmo Stisnt Teater* končno prihajajo tudi v Novo mesto.

torek, 19. december, ob 21.00 uri

Kinoteka - Easy Rider
Nepozabni, kulturni, biker-ski manifest *Goli v sedlu... Born to be wild!*

sreda, 20. december, ob 20.00 uri

Eko naselja: predavanje ob diapozitivih, Janez Božič
Oglejmo si ekološki projekt potovanj po ZDA in Nemčiji, ki traja že štiri leta. V tem času je Janez obiskal devet eko naselij, kjer prebivalci oz. člani skupnosti skušajo vzpostaviti stik z naravo, rešiti stanovanjski problem ali pa poglobiti prijateljstvo.

četrtek, 21. december, ob 20.00 uri

Kanta kvartet - glasbena predstava

petek, 22. december, ob 20.00 uri

Veliki božični koncert (dvorana Marof)
Festival Novo mesto pripravlja presenečenje

sobota, 23. december, ob 21.00 uri

Ž'Kovači - poslovlilni koncert
Sedaj že legendarna novomeška rock skupina se poslavlja. Na koncertu bomo slišali nove in stare komade, morda pa tudi izvemo razloge za poslovlilni koncert.

sreda, 27. december, ob 20.00 uri

Potopisno predavanje - Iran (Luka Poznič)
Raziskovanje najbolj gostoljubne dežele podolgem in počez,... svež jogurt v nomadskem šotoru.

četrtek, 28. december, ob 21.00 uri

Prednovoletni žur: DJ Jine (Cuba salsa)

petek, 29. december, ob 21.00 uri

Prednovoletni žur: bluz džem-sešn
Koncertiranje novomeških glasbenikov (1000 SIT)

Rekreacija

AEROBIKA - v organizaciji Hop kluba

Programi potekajo vse dni v tednu. Vsi člani DNSŠ imajo pri programih Hop kluba 20% popusta. Informacije po telefonu Hop kluba: tel. 07/30 25 752, 041/436 616

AEROBIKA

Ob ponedeljkih in sredo med 19.30 in 20.30 uro v aneksu D športne dvorane Marof.
Kupone za vadbo lahko kupite na Infotočki.

OŠ GRM

ob sobotah od 15. - 17. ure
ob nedeljah od 16. - 18. ure

OŠ BRUSNICE

ob sredo od 20. - 21.30 ure

OŠ BRŠLJIN

ob torkih od 18. - 19.30 ure

GIMNAZIJA NOVO MESTO

ob petkih od 19. - 21. ure

Prireditve v decembru

Velika dvorana KC

torek, 12. december, ob 19.30 uri

koncert solistov in salonskega orkestra
Budimpeštanske operete

sreda, 20. december, ob 17.00 uri

Novoletni park: prireditve za najmlajše

četrtek, 21. december, ob 19.30 uri

koncert MPZ Krka (organizator KUD Krka)

petek, 22. december, ob 19.30 uri

prednovoletni koncert Pihalnega orkestra Krka
zdravilišča

sobota, 23. december, ob 19.30 uri

prednovoletni koncert Pihalnega orkestra Krka
zdravilišča

DOM KULTURE

četrtek, 14. december, ob 16.00 uri

Slovenske basni: Zgodbe iz gozdčka

ponedeljek, 18. december, ob 19.30 uri

Ciril Kosmač, Srečko Fišer: Tistega lepega dne

torek, 19. december, ob 19.30 uri

Ciril Kosmač, Srečko Fišer: Tistega lepega dne

OSTALE PRIREDITVE

16. in 23. december, od 10.00 - 12.00 ure

Muzejske delavnice: izdelovanje in peka medenega peciva

petek, 8. december, ob 18.30 uri

Dolenjski muzej: celostna grafična podoba Dolenjskega muzeja - razstava

petek, 15. december, ob 18. uri

Srečanje s prijatelji Dolenjskega muzeja

petek, 22. december, ob 20. uri

koncert: Velika novoletna zabava (ŠD Marof)

Infotočka obvešča

Vse študente, da je v decembru zadnji dan za nakup bonov v petek, 22.12. do 14. ure. Z januarjem se pričnejo boni prodajati v četrtek, 04.01.2001 po ustaljenem delnem času. Hvala za razumevanje!

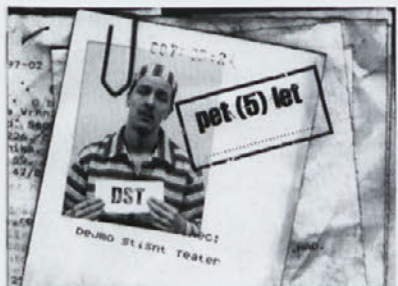
STUDENTSKI OBVEŠČA
NOVO MESTO

DELAVNI ČAS V ZADNJEM TEDNU LETA 2000

DAN	DATUM	DELOVNI ČAS	
sreda	27.12.2000	od 7.00	do 13.00
četrtek	28.12.2000	od 7.00	do 13.00
petek	29.12.2000	od 7.00	do 13.00
sobota	30.12.2000	ZAPRTO	
sreda	03.01.2001	ZAPRTO -	INVENTURA

POZOR: študentje in dijaki upoštevajte spremenjeni delavni čas in ne pozabite dvigniti napotnico pred pričetkom dela.

SREČNO 2001

dejm o
stisnt
teater
v Lokalpartiotu

Sta bila Adam in Eva le zelo neprečičljiva akviziterja in sta zato tako hitro letela iz raja? Je Kajin res ubil Abela ali je bila za vse kriva zahrbtna novozelandska ovca? Je Noe pravzaprav le navaden afriški noj, ki si je zaželel vloge admirala? Na takšna in podobna vprašanja si skušajo odgovoriti trije mladci, ki se kot neznanci srečajo v hodniku teološke fakultete, kjer čakajo, da jih pokličejo v razred na sprejemni izpit. Trije kandidati za bodoče duhovnike, pristen krmečki poba, pragmatičen panker in ambiciozni japi tako tik preden vstopijo na "sprejemca" na hito ponovijo najpomembnejše zgodbe iz Stare zaveze.

Vrhniški Dejmo Stisnt Teater se v svoji novi - četrti po vrsti - predstavi na urban in humoren način loteva večnih biblijskih tem, ki v milenijskem času (p)ostajajo vedno bolj aktualne. Celovečerna predstava "Biblija - Stara zaveza" je avtorsko delo Jake Horvata, ki je krstno uprizoritev doživela februarja 2000 v nabito polni dvorani ljubljanskega Kluba K4. V Novem mestu si jo lahko ogledate 16. decembra ob 20. uri v mladinskem klubu LokalPatriot.

RIC Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Dijaki in dijakinje srednjih šol, bodoče maturantke in maturantje!

Bliža se matura. Pripravljeni smo vam pomagati s tečajem

PRIPRAVENA MATURO.

Organiziramo in izvajamo priprave za naslednje predmete:

**SLOVENSKI JEZIK,
MATEMATIKA,
ANGLEŠKI JEZIK,
NEMŠKI JEZIK.**

Prijave zbiramo do 15. januarja, s pripravami pa bomo začeli predvidoma po 20. januarju 2001.

Pridružite se nam, da boste šli samozavestni in prepričani v svoje znanje na maturu.

INFORMACIJE IN PRIJAVE:

RIC Novo mesto, Novi trg 5, 8000 Novo mesto
07/ 332 63 19, 332 63 41

dnš : sindikalc

wet bed : lokalpatriot

martinovanje :

: lokalpatriot

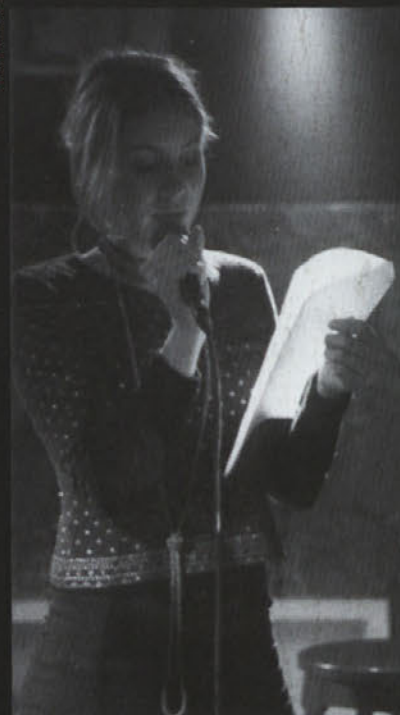
karaoke : lokalpatriot

drzni in lepi : lokalpatriot

debatni klub : lokalpatriot

karaoke : lokalpatriot

fotografije: Tomaž Grdin

f o t o z g o d b e :

medičarstvo in svečarstvo na dolenjskem : dolenjski muzej (otvoritev razstave)

foto: Marko Klinc

foto: Marko Klinc

novomeški mladinski časopis

Odgovorni urednik: Damir Skenderović
Pomočnik odgovornega urednika: Uroš Lubej
Oblikovanje in prelom: Igor Ajdišek, Jurij Kocuvan
Naslovnica: Jurij Kocuvan, foto Boštjan Pucelj

Ustanovitelj: DNŠ
Izdajatelj: Založba Goga
Za založbo: Gregor Macedoni
Trženje: David Bratož
Distribucija: 07 393 08 12
Filmi in tisk: Špes grafika

Naslov uredništva:
Park – Založba Goga
Prešernov trg 8,
8000 Novo mesto

ZALOŽBA GOGA

PRIDI IN SE SPREHODI PO SVOJEM PARKU!